
MUUNNELTAVAN MORSIUSPUVUN SUUNNITTELU

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, 14.5.2012

Kirsi Ylenius

VISAMÄKI
Muotoilun koulutusohjelma
Vaatetusmuotoilu

Tekijä	Kirsi Ylenius	Vuosi 2012
Työn nimi	Muunneltavan morsiuspuvun suunnittelu	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä suunniteltiin ja valmistettiin asiakkaalle yksilöllinen morsiuspuku, jonka lähtökohtana olivat muunneltavuus ja monikäyttöisyys. Työssä selvitettiin sekä morsiuspuvun käsitettä ja siihen liittyviä asyayhteyksiä että mitä tarkoitetaan muunneltavuudella ja miten muunneltavuus näkyy morsiuspukumarkkinoilla. Opinnäytetyön tarkoituksena oli ymmärtää kokonaisvaltaisesti tekijöitä, jotka vaikuttavat muunneltavan morsiuspuvun suunnitteluun.

Morsiuspuvun käsitteeseen liittyvää tietoa haettiin kirjallisuudesta, internetistä ja alan lehtiartikkeleista. Kirjallisuus käsitteli morsiuspukujen perinnettä Suomessa ja morsiuspuvun valintaan liittyviä tekijöitä. Internetistä ja alan lehdistä tutkittiin morsiuspukujen nykypäivää ja pukujen suunnittelussa pinnalla olevia trendejä. Muunneltavuuden käsitettä ja muunneltavien pukujen markkinatilannetta tutkittiin selvittämällä internetin kautta, millaisia pukuja on saatavilla sekä havainnoimalla tilannetta häämessuilla ja haastatteleamalla morsiusmuodin ammattilaisia.

Opinnäytetyön tuloksena valmistui asiakkaan hääjuhlaan kaksivärinen muunneltava asukokonaisuus, joka täytti puvulle asetetut esteettiset ja funktioon liittyvät edellytykset. Asiakas oli pukuunsa hyvin tyytyväinen ja pukua tuliaan käyttämään häiden jälkeen. Muunneltavuuden todettiin kiinnostavan jonkin verran morsiamia, mutta morsiuspukua valitessa puvun elinkaarta ei juuri pohdita, vaan halutaan pitäytyä perinteessä. Muunneltavien morsiuspukujen kysyntään todettiin vaikuttavan myös pukujen vähäisen mainonnan ja saatavuuden. Selvityksen perusteella pääteltiin, että markkinatilanteen kohentamiseksi tulisi asiakkaita tiedottaa enemmän muunneltavuuden tuomista mahdollisuuksista sekä saada parannettua muunneltavien pukujen saatavuutta.

Avainsanat morsiuspuku, muunneltavuus, markkinatilanne, asiakas

Sivut 69 s. + liitteet 5 s.

Visamäki
Degree Programme in Design
Clothing

Author	Kirsi Ylenius	Year 2012
Subject of Bachelor's thesis	Design Process of a Transformable Wedding Dress	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to design and manufacture a unique multipurpose wedding dress based on the idea of transformability. The main focus was to study the the wedding dress as a concept and to find out what transformability means and how it shows in the wedding dress design market. The purpose of this thesis was to comprehensively understand the factors influencing the design process of a transformable wedding dress.

Background information on the wedding dress was collected from literature, the Internet and magazine articles. The literature discussed Finnish wedding dress traditions and factors involved in choosing a wedding dress. The Internet and magazine articles were used to study the current status of the wedding dress design market and the latest trends in the design of dresses. The concept of transformability and the market situation of transformable dresses were examined by utilising the the Internet to study available dresses, by observing the situation at trade fairs and by interviewing wedding fashion experts.

The project resulted in a two-coloured transformable ensemble, which fulfilled the expectations concerning the aesthetics and functionality of the dress. The client was very satisfied and the dress will be used after the wedding. The outcome of the research work was that tranformability interests brides to some extent, but when choosing a wedding dress brides tend to stick to tradition rather than think of the lifespan of the dress. The demand of transformable wedding dresses was also noticed to be affected by insufficient advertising and supply. The conclusion was that in order to improve the market situation, clients would need to be informed about the possibilities provided by transformability more efficiently. Also the availability of transformable dresses would have to be improved.

Keywords wedding dress, transformability, market situation, client

Pages 69 p. + appendices 5 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Lähtökohdat.....	2
1.2	Tutkimusongelmat ja tavoitteet.....	2
1.3	Viitekehys.....	3
1.4	Tiedonhankinta.....	4
2	SUOMALAINEN MORSIUSPUKU	5
2.1	Morsiuspuvun käsite ja symboliikka.....	6
2.2	Morsiuspukuperinne Suomessa.....	7
2.3	Morsiuspukutyyppejä.....	9
2.4	Morsiuspuvun nykypäivä	11
3	MUUNNELTAVA MORSIUSPUKU	14
3.1	Muunneltavan morsiuspuvun käsite.....	15
3.2	Muunneltavien morsiuspukujen saatavuus.....	18
3.2.1	Morsiuspukuliikkeet	19
3.2.2	Verkkokaupat	24
3.2.3	Havainnot häämessuilta.....	25
3.3	Asiantuntijoiden näkemys	26
4	MUUNNELTAVAN MORSIUSPUVUN SUUNNITTELU	29
4.1	Morsiuspuvun suunnitteluun vaikuttavat tekijät	30
4.1.1	Asiakkaan toiveiden huomioiminen	32
4.1.2	Muunneltavan morsiuspuvun suunnittelun erityispiirteet	33
4.2	Ideointi	34
4.3	Mallin valinta	39
4.4	Materiaalien hankinta.....	43
5	VALMISTUSPROSESSI	44
5.1	Kaavoitus ja sovitteet	44
5.2	Puvun valmistus	46
5.3	Valmis puku	49
5.4	Onnistuneen puvun edellytykset	56
6	YHTEENVETO	59
7	POHDINTA.....	61
8	ARVIOINTI	63
	LÄHTEET	66

Liite 1 HAASTATTELUKYSYMYKSET

Liite 2 HAASTATTELUVASTAUKSET

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on muunneltavan morsiuspuvun suunnittelu. Työhön sisältyy pukumallien suunnittelua ja yhden mallin toteutus asiakkaalle. Idea opinnäytetyön toteuttamisesta asiakastyönä syntyi jo vuonna 2010. Opinnäytetyön toimeksiantaja eli asiakas tiedusteli silloin, voisinko toteuttaa jonkin yksityiskohdan hänen pukuunsa, kunhan hän ensin löytäisi sopivan mallin. Pian syntyi kuitenkin ajatus, että puku voitaisiin suunnitella ja valmistaa alusta asti mittatilaustyön tavoin. Näin hän saisi juuri sellaisen puvun kuin haluaa ja itse saisin siitä mielenkiintoisen opinnäytetyön aiheen. Myös asiakkaan häiden ajankohta kesällä 2012 sopi opinnäytetyön aikatauluun.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti myös pitkäaikainen kiinnostus erilaisten juhlavaatteiden suunnitteluun ja valmistukseen. Niissä usein käytettävät vaativat materiaalit ja rakenteet tuovat pukujen valmistukseen kiinnostavaa monimuotoisuutta ja haastetta. Olen valmistanut aiemmin muutamia juhlapukuja ja yhden morsiuspuvun, joten tämä oli oiva tilaisuus syventää osaamista ja oppia uutta morsiuspukujen valmistuksesta. Morsiuspuvun toteuttaminen muunneltavana asettaa erityisiä haasteita suunnittelulle, sillä pitää pohdita tarkkaan, mitä ratkaisuja tekee muotojen ja rakenteiden suhteen, jotta asu toimii, kuten on tarkoitettu.

Asiakastyö on itselleni mielekäs tapa toteuttaa opinnäytetyö, sillä pukua tehdessä tietylle henkilölle työn suunnittelulla ja valmistuksella on selkeä tavoite ja työskentelyllä pyritään tiettyyn päämäärään. Työn eri osat on helppo liittää tukemaan kokonaisuutta ja ne auttavat tavoiteltuun lopputulokseen pääsemisessä. Itselläni on jonkin verran kokemusta asiakastyöstä aiemmista opinnoistani ja harjoitteluistani. Olen todennut sen olevan kiinnostava tapa työskennellä, sillä on mukavaa saada toteuttaa asiakkaan toiveita ja jokainen työ on erilainen haasteensa. Asiakkaan ehdot vaateen suunnittelulle ja käytölle saattavat toisinaan tuoda eteen vaikeita tilanteita, eivätkä kaikki toiveet aina kohtaa suunnittelijan käsitystä toimivasta ratkaisusta. Kuitenkin ongelmien ratkaisu ja työn lopputuloksen toteutuminen asiakkaan toivomalla tavalla tekee suunnittelutyöstä palkitsevaa.

Aiheen valintaan vaikutti myös mahdollisuus tutustua laajemmin morsiuspuvun käsitteeseen ja saada enemmän tietoa morsiuspuvun historiasta, mikä auttaa ymmärtämään morsiuspukuja kokonaisvaltaisemmin. Aihe kiinnostaa erityisesti oppimisen kannalta, sillä aiempi kokemukseni morsiuspuvuista liittyi itse nähtyihin ja koettuihin asioihin. Minulla ei ole ennestään teoriapohjaista tietoa puvuista, niiden perinteestä tai morsiuspukusuunnittelun tämänhetkisestä tilanteesta. Tietojen syventäminen ja kokemuksen hankkiminen auttaa ymmärtämään erilaisia morsiusmuotiin vaikuttavia syy-seuraussuhteita, mistä on apua morsiuspukujen suunnittelussa.

1.1 Lähtökohdat

Työn pääasiallisena lähtökohtana on asiakas ja hänen tarpeensa muunneltavalle morsiuspuvulle. Suunnittelu pohjautuu asiakkaan toiveisiin ja yleisiin morsiuspuvulle osoitettuihin vaatimuksiin. Suunnittelussa on otettava huomioon niin puvun funktionaalisuus kuin esteettisyyskin samalla yhdistäen omat käsitykset puvun osatekijöistä asiakkaan näkemykseen valmiista puvusta. Suunnittelun onnistuminen edellyttää morsiuspuvun rakenteiden ja laatuvaatimusten sekä muunneltavuuden tuomien suunnittelullisten erityispiirteiden ymmärtämistä ja asiakkaan toiveiden perusteellista kartoittamista. Myös morsiuspukutrendien ja tämän hetkisen yhteiskunnan ymmärtäminen on tärkeässä osassa nykyaikaista morsiuspukusuunnittelua.

Moni hankkii kalliin morsiuspuvun vain hylätäkseen sen vaatekaappiin yhden päivän käytön jälkeen. Tuotteiden kertakäyttöisyys on osa nykyajan yhteiskunnan kulutuskulttuuria. Viime aikoina kuitenkin on alettu havahtua jatkuvan kuluttamisen haittapuoliin ja monet pyrkivät panostamaan enemmän ekologisuuteen ja kestävään muotoiluun. Tämä näkyy tuotteiden pitkässä käyttöiässä, monikäyttöisyydessä sekä materiaalivalinnoissa. Myös tämän opinäytetyön asiakas kokee morsiuspuvun kertakäyttöisyyden tuhlailevana sekä ajan ja vaivan hukkaan heittämisenä. Hän haluaa puvun, jota voi käyttää häiden jälkeenkin ja panostaa mieluummin johonkin, josta on hyötyä pidemmällä aikavälillä. Hän ei koe perinteistä valkoista morsiuspukua omaan persoonaansa ja ajatusmaailmaansa sopivaksi, joten muunneltava asu yhdistää kaikki hänen toiveensa morsiuspuvun suhteen.

Nykyaikainen morsiuspukumuoti tarjoaa jotain lähes jokaiseen makuun. Valmistajien valikoimiin kuuluu monenlaisia asuja ja liikkeet tilaavat pukuja ympäri maailmaa. Morsiuspukumuoti on tämän vuoksi melko yhtenäistä joka puolella. Suomessakin on kymmeniä morsiuspukuihin keskittyneitä liikkeitä ja ompelimoja, mikä mahdollistaa sen, että jokainen voi löytää täydellisen puvun tarvitsematta hakea sitä sen kauempaa. Muunneltavia morsiuspukuja näkyy markkinoilla harvemmin, joten niistä tiedetään vähemmän. Muunneltavan puvun suunnitteluun liittyvien tekijöiden ymmärtämiseksi ja asiakkaan asun valmistamiseksi on olennaista tutkia paremmin muunneltavia pukuja ja muunneltavuuden käsitettä.

1.2 Tutkimusongelmat ja tavoitteet

Työssä pyritään selvittämään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mikä on muunneltava morsiuspuku? Mikä on muunneltavien morsiuspukujen markkinatilanne? Mikä on morsiuspuku? Näiden kysymysten avulla pyritään löytämään tietoa, josta on hyötyä sekä asiakkaan puvun valmistuksessa että yleisesti muunneltavien morsiuspukujen suunnittelussa.

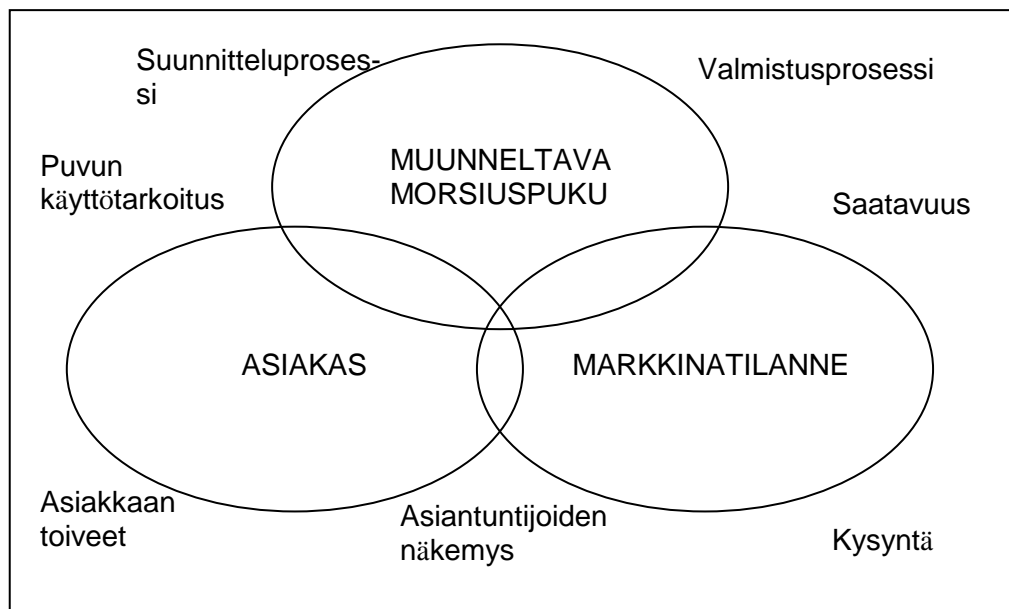
Työn tärkeimpänä tavoitteena on selvittää vastaus pääkysymykseen, mikä on muunneltava morsiuspuku. Tähän pyritään saamaan vastauksia pohtimalla

muunneltavuuden käsitettä ja selvittämällä sen merkityksiä. Lisäksi muunneltavien pukujen ymmärtämisen olennaisena osana on tutkia, millaisia muunneltavia morsiuspukuja on saatavilla, mikä on morsiusmuodin asiantuntijoiden näkemys muunneltavuudesta ja mitkä tekijät vaikuttavat muunneltavien morsiuspukujen markkinatilanteeseen. Muunneltavuutta saatetaan hyödyntää kaikenlaisissa puvuissa, mutta tämän työn kannalta olennaista on keskittyä nimenomaan morsiuspukujen tutkimiseen.

Työn tavoitteena on myös tutkia morsiuspukuja, mitä yleisesti tarkoitetaan morsiuspuvulla ja mitä mielleyhtymiä niihin liittyy. Tavoitteena on tutkia sekä morsiuspukujen historiaa että nykytrendejä, jotta on helpompi ymmärtää kokonaisvaltaisesti tekijöitä, jotka vaikuttavat pukujen suunnitteluun. Tässä auttaa myös erilaisten pukumallien ja siluettien selvittäminen.

Koska kyseessä on asiakastyö, yksi merkittävimmistä tavoitteista on suunnitella ja valmistaa muunneltava morsiuspuku, jossa toteutuvat niin asiakkaan toiveet kuin käyttötarkoituksen puvulle asettamat vaatimukset. Koko opinnäytetyö tähtää muunneltavien morsiuspukujen ja asiakkaan puvun suunnitteluun vaikuttavien tekijöiden ymmärtämiseen, joten tavoitteena on oppia mahdollisimman paljon asioita, joista on hyötyä tässä prosessissa.

1.3 Viitekehys

Kuva 1. Opinnäytetyön viitekehys

Tämän opinnäytetyön viitekehyksessä (kuva 1) tärkeimpiä käsitteitä ovat muunneltava morsiuspuku, asiakas ja markkinatilanne. Koko työ perustuu muunneltaviin morsiuspukuihin ja niiden tutkimiseen. Muunneltavuuden käsitettä pyritään tutkimaan eri näkökulmista, sillä muunneltavuuden voi ymmär-

tää monella eri tavalla. Eri vaihtoehtojen selvittäminen ja asiakkaan puvun kannalta keskeisimmän määritelmän löytäminen on olennaista koko käsitteen ymmärtämiselle sekä opinnäytetyön pääkysymyksen vastauksen löytymiselle.

Muunneltavien pukujen markkinatilannetta, eli saatavuutta ja kysyntää ja niihin liittyviä erinäisiä syitä pyritään selvittämään toisaalta havainnoinnin ja toisaalta asiantuntijoiden näkemyksen selvittämisen kautta. Saatavuutta selvitetään, jotta tiedetään, millaisia muunneltavia pukuja löytyy. Tämä auttaa määrittämään, mitä kaikkea käsitetään muunneltavaksi puvuksi. Asiantuntijoiden näkemyksen selvittäminen auttaa ymmärtämään pukujen markkinatilannetta, onko puvuille tarvetta ja mitkä tekijät pääasiassa vaikuttavat muunneltavien pukujen tämän hetkiseen saatavuuteen ja kysyntään.

Opinnäytetyössä valmistetaan muunneltava morsiuspuku asiakkaalle, ja sen toteuttamisessa on tärkeää asiakkaan toiveiden ja puvulle suunnitellun käyttötarkoituksen toteutuminen. Onnistuneen lopputuloksen edellytyksenä on, että puku toimii suunnitelmien mukaisesti ja asiakas on tyytyväinen. Työn osana on myös muunneltavan morsiuspuvun suunnittelu- ja valmistusprosessin kuvaaminen, jonka kautta selvennetään ideointia ja muunneltavuuden toteutusta käytännössä, sen haasteita ja niiden ratkaisua. Prosessi pyritään kuvaamaan tuoden esiin vain olennaisimmat asiat tavoitellun lopputuloksen saavuttamisen kannalta.

1.4 Tiedonhankinta

Tiedon hankintaan käytettiin niin kirjallisuutta ja internetiä kuin alan muita julkaisujakin. Lisäksi aihetta tutkittiin havainnoimalla ja haastatteluiden kautta. Lähteiden valinnan tavoitteena oli löytää laadukkaita ja monipuolisia lähteitä, joista löytyy paljon opinnäytetyölle hyödyllistä tietoa.

Kirjallisuudesta haettiin tietoa muun muassa morsiuspukuperinteisiin ja erilaisiin morsiuspukutyyppeihin liittyen. Valituista lähteistä poimittiin tiedot, jotka auttavat ymmärtämään morsiuspukuja kokonaisuutena. Kirjallisuutta käytettiin myös morsiuspukujen nykypäivän ja käsitteen selvittämiseen. Lisäksi alan ammattikirjallisuudesta haettiin tietoa vaatteiden suunnittelusta. Kirjallisuutta tutkittiin myös muunneltavuuden käsitettä selvitettäessä.

Internetistä pyrittiin löytämään tietoja niin morsiuspuvun historiasta kuin tämän päivän trendeistä. Internet oli tärkeimpänä lähteenä tutkittaessa muunneltavien pukujen käsitettä ja saatavuutta. Havainnot muunneltavien morsiuspukujen saatavuudesta tehtiin tutkimalla morsiuspukuliikkeiden ja pukujen valmistajien internetsivuja sekä verkkokauppoja. Havainnointia muunneltavien pukujen näkyvyydestä markkinoilla toteutettiin myös useilla häämessuilla. Erilaisia alan aikakauslehtiä käytettiin morsiuspukujen nykypäivän ja pukujen suunnittelussa pinnalla olevien trendien selvittämisessä. Lisäksi tietoa trendeistä haettiin sanomalehden teemaliitteen artikkelista.

Opinnäytetyön osana tehdyt haastattelut päätettiin toteuttaa sähköpostin välityksellä lomakehaastatteluina käyttämällä avoimia kysymyksiä. Sähköposti valittiin haastatteluiden toteuttamismenetelmäksi lähinnä haastateltavien yritysten sijainnin ja haastateltavien henkilöiden kiireiden vuoksi. Sähköpostin avulla oli mahdollista tavoittaa suurien morsiuspukuliikkeiden omistajat ja morsiuspukuihin keskittyneet ompelimot. Haastatteluiden toteuttaminen sähköpostilla myös mahdollisti sen, että haastateltavat henkilöt pystyivät vastaamaan kysymyksiin ajan kanssa ja perusteellisesti ja siten kysymyksiin saatiin mahdollisimman kattavat vastaukset. Myös avoimien kysymysten valinta vastausvaihtoehtojen sijaan auttoi tuottamaan monipuolisemmat vastaukset.

Tiedon hankinnassa hyödynnettiin lisäksi omia aiempia havaintoja ja kokemuksia häihin liittyvistä käsitteistä, perinteistä ja käytännöistä. Havainnot pohjautuivat pitkälti elämän aikana hankittuun yleistietoon ja kaasona sekä morsiuustyttönä toimimiseen. Varsinkin kaasona saadut kokemukset auttoivat hahmottamaan häitä ja niihin liittyviä asioita kokonaisuutena ja toimivat siten tietopohjana myös opinnäytetyöhön liittyvälle selvitystyölle.

2 SUOMALAINEN MORSIUSPUKU

Naimisiin meno on monelle naiselle merkittävä siirtymäriitti elämässä. Se merkitsee perinteisesti oman elämänsä yhdistämistä toiseen, lupasta toisen omaksi, lopullista itsenäistymistä omasta perheestä. Naimisiin mennessä morsian ja sulhanen sitoutuvat toisiinsa ja yhteiseloon, muodostavat oman perheyksikön. Morsian otetaan sulhasen sukuun ja hän siirtyy tyttöystävästä vaimoksi, neidistä rouvaksi. Pari lupaa toisilleen uskollisuutta ja rakkautta. Vaikka häät ovat iloinen tapahtuma, tunnelmaan kuuluu tiettyä virallisuutta ja juhlavuutta, mikä heijastuu myös pukeutumiseen. Asun halutaan kuvastavan tätä erityistä tilannetta ja sopivan tunnelmaan.

Länsimaisessa kulttuurissa morsiamen asu eroaa erityisesti muusta juhlapukeutumisesta siihen liittyvien erinäisten symboliarvojen ja tunnelmallisten merkitysten vuoksi. Osa merkityksistä pohjautuu kirkon aikoinaan tarkkaan määräämiin häätapoihin, kun taas osa yhteisön synnyttämiin perinteisiin. Häät usein toteutetaan perinteisen kaavan mukaan, mutta tapojen alkuperää ei sen enempää pohdita.

Nykyään pukeutumiskulttuuri on aivan toista kuin ennen, jokaisella on omanlainen tyyli ja kulutuskulttuuri on tuonut muodin jokaisen ulottuville. Se ei ole enää rikkaiden yksinoikeus. Monet naiset kokevat häätjuhlan yhdeksi arvokaimmista tapahtumista elämässä ja haluavat pukeutumisen kuvastavan tätä. Häät on tapahtuma, jolloin häätapari on kaiken huomion keskipisteenä ja luonnollisesti erityisesti morsian haluaa näyttää niin hyvältä kuin mahdollista. Tämän vuoksi asianmukaiseen pukeutumiseen panostetaan usein paljon.

2.1 Morsiuspuvun käsite ja symboliikka

Nykyään morsiuspuku on useimmiten yhden päivän puku, jolle ei suunnitella mitään muuta käyttöä, vaan se teetetään, ostetaan tai vuokrataan vain häitä varten (Kaivola 1995, 41). Sana morsiuspuku tuo useimmille mieleen pitkän valkoisen mekon, johon kuuluu ehkä vielä huntu ja hiuskoristeita ja usein ehdottomasti myös kukkakimppu. Valkoinen morsiuspuku on perinne, joka on juurtunut kulttuuriimme. Useimmat valitsevat valkoisen morsiuspuvun pohdimitatta sen enempää sen traditiota tai symboliikkaa.

Morsiamen pukuun ja asusteisiin on aina liittynyt erilaisia käsityksiä. Ilon värinäkin tunnettu puvun valkoinen väri on kuvastanut muun muassa siveellisyyttä, moraalista puhtautta ja viattomuutta. Samaa ovat symboloineet myös erilaiset pääkoristeet kuten kruunut, sepeleet ja hunnut. Hunnun tarkoituksena on ollut myös suojata pahoilta hengiltä. Aikaisemmin oltiin sitä mieltä, että vain neitsytmorsiamet saavat kantaa näitä puhtauden symboleita, mutta nykyään tällaista ei edes ajatella. Valkea morsiuspuku on useimpien morsianten valinta ja ainakin ensimmäistä kertaa vihittäessä se on sopivaksi katsottu asu. Nykyisin myös hunnun symbolinen merkitys on suurelta osin kadonnut ja morsiamet valitsevat hunnun vain koristeellisen arvon vuoksi. (Salakari 1996, 48, 51–52; Kaivola 1995, 41–42.)

Perinteisten symboliarvojen lisäksi morsiuspukuun liitetään erilaisia tunnelmaan ja muotoon liittyviä miellelyhtymiä. Useimmat kokevat tärkeimmiksi morsiuspuvun piirteiksi laadukkuuden ja juhluuden, oli malli mikä tahansa. Myös tietynlainen ainutkertaisuus, eleganssi ja romantiikka ovat usein yhdistettävissä morsiuspuvun käsitteeseen. Joku morsian ehkä näkee morsiuspuvun muotokielen mieluummin pohjoismaisen pelkistettynä, kun taas toinen liittää morsiuspukuun koristeellisuuden, ylellisyyden ja näyttävyyden. Rohkea morsian haluaa ehkä pukuunsa dramatiikkaa, kun taas toinen voi tuntea olonsa mukavammaksi jakkupuvussa. Morsiuspuvun käsite aukeaa jokaiselle hieman eri tavalla riippuen omista kokemuksista, kulttuurista, suvun perinteistä ja omasta persoonasta. Oma henkilökohtainen tyyli on pitkälti vaikuttamassa siihen, miten kukakin näkee morsiuspuvun.

Myös materiaalit ovat suuressa osassa morsiuspukuun liitettäviä käsityksiä. Käytetyimmät materiaalit morsiuspuvuissa ovat erilaiset silkkikankaat, satiinit, taftit ja tyllit. Arvokkaana materiaalina silkki tuo pukuun kaivattua ylellisyyttä ja se onkin hyvin yleinen ja arvostettu materiaali morsiuspuvuissa. On jopa morsiamia, joille morsiuspuku ei ole morsiuspuku, ellei se ole tehty silkistä. Joku saattaa haluta pukuunsa kiiltävää satiinia, kun taas toisen käsitykseen morsiuspuvusta kuuluu ehdottomasti pitsi tai suuret ilmavat tyllikerrokset. Useimmille morsiuspuvun käsite muovautuu pitkälti omien mieltymysten mukaan. Yhteiskunnan muuttuessa omatkin käsityksemme meitä ympäröivistä asioista ja käsitteistä muuttuvat. Aikuisena saatamme nähdä morsiuspuvun hyvinkin erilaisena kuin millaisena sen kuvittelimme pienenä lapsena. Lisäksi globalisoituminen on tuonut erilaiset kulttuurit lähemmäksi toisiaan ja morsiuspukuihinkin tulee vaikutteita ympäri maailmaa. Esimerkiksi Englannista

lähtöisin oleva perinne, jonka mukaan morsiamen ylle häähäivänä kuuluu jotakin uutta, jotakin vanhaa, jotakin lainattua ja jotakin sinistä, on juurtunut myös monen suomalaisen käsitykseen siitä, mitä morsiuspukuun kuuluu (Salakari 1996, 52). Jatkuvan kehityksen ja muutoksen vuoksi morsiuspuvun käsite elää ja useimmiten se kuvastaakin juuri sen hetkistä asiointilaa.

2.2 Morsiuspukuperinne Suomessa

Häät ovat aina olleet tärkeä sosiaalinen tapahtuma ja entisaikaan häät olivat myös perheen tilaisuus näyttää varallisuuttaan. Häiden suunnitteluun ja etenkin häähäivän uhrattiin paljon aikaa ja rahaa, olivathan häät ainutkertainen tapahtuma tyttären elämässä. Etenkin säätyläisten puvut olivat näyttävästi koristeltu ja valmistettu kallisarvoisista kankaista. (Frank 2001, 7.)

Varhaisina aikoina morsiuspuku ei juuri eronnut tavallisesta muodin mukaisesta juhlapuvusta. Kun morsiamelle hankittiin uusi puku häitä varten, siitä tuli hänen paras pukunsa niin pitkäksi aikaa kuin se vain mahtui hänen ylleen. Myöhemmin puku saattoi siirtyä perinnöksi tyttärelle. Vain puvun lisänä käytetyt kruunu, seppel ja morsiuskorut tekivät siitä morsiuspuvun. (Kaivola 1995, 42.)

Koska morsiuspuvut olivat aikansa muotipukuja, ne eivät olleet valkoisia, vaan niiden väri ja kuosi vaihtelivat kulloisenkin muodin mukaan. Keskiajalla muotiväri oli punainen kun taas vuodesta 1778 Ruotsissa ja Suomessa käytettiin kuningas Kustaa III:n suunnittelemaa niin sanottua kansallista ruotsalaista pukua, johon kuului musta villa- tai silkkipuku, punainen silkkivyö, valkeat irtokalvosimet, koristeltu kaulus ja rintalappu. Säätyläiset kuitenkin pian kylästyivät tähän luomukseen, minkä jälkeen he lahjoittivat pukujaan alempisäätyisille. Talonpoikaisten morsiuspukuna suosima röijypuku teki tilaa kuninkaalle suunnittelemaan mustalle puvulle ja siitä muotoutui myöhemmin talonpoikaisten kruunuhäiden morsiamen puku (kuva 2), jota Suomessa käytettiin paikoitellen jopa 1900-luvulle asti. (Kaivola 1995, 42–43 ; Pylkkänen 1982, 359–360; Frank 2001, 7; Morsiuspuvun historiaa.)

Kuva 2. Kruunumorsiamen puku vuodelta 1925. (Heikinmäki 1981, 263.)

Valkoinen morsiuspuku tuli ensimmäisenä muotiin ylhäisöpiireissä. Hopeaa oli käytetty ruhtinashäissä jo 1600-luvulla, mutta vasta 1700-luvulla esiintyivät ensimmäiset valkoiset morsiuspuvut. Varsinainen valkoisen yleistymisen tapahtui Suomessa 1770-luvulla. Paitsi morsiuspukujen myös juhla- ja hovipukujen väri vaalentui 1700-luvun puolivälissä uusklassisessa muotivaiheessa, joka keveine puuvilla- ja villamusliinikankaineen oli omiaan vaalentamaan pukujen väritystä. 1800-luvun alun romanttinen tyyli suosi myös valkeaa väriä puhtauden ja koskemattomuuden vertauskuvana. (Kaivola 1995, 42; Pylkkänen 1982, 362; Frank 2001, 7.)

Vaikka säätyläiset käyttivät elegantteja valkoisia morsiuspukuja jo 1800-luvulla, porvaris- ja talonpoikaismorsiamet pukeutuivat mustaan vielä 1920-luvullakin. Ajan myötä yhteiskuntaluokkien väliset erot kuitenkin tasoittuivat ja morsiuspuvut noudattivat päivän muotia ja valkoista linjaa kantajansa sosiaalisesta asemasta riippumatta. 1900-luvulla morsiuspukumuoti on vaihdellut

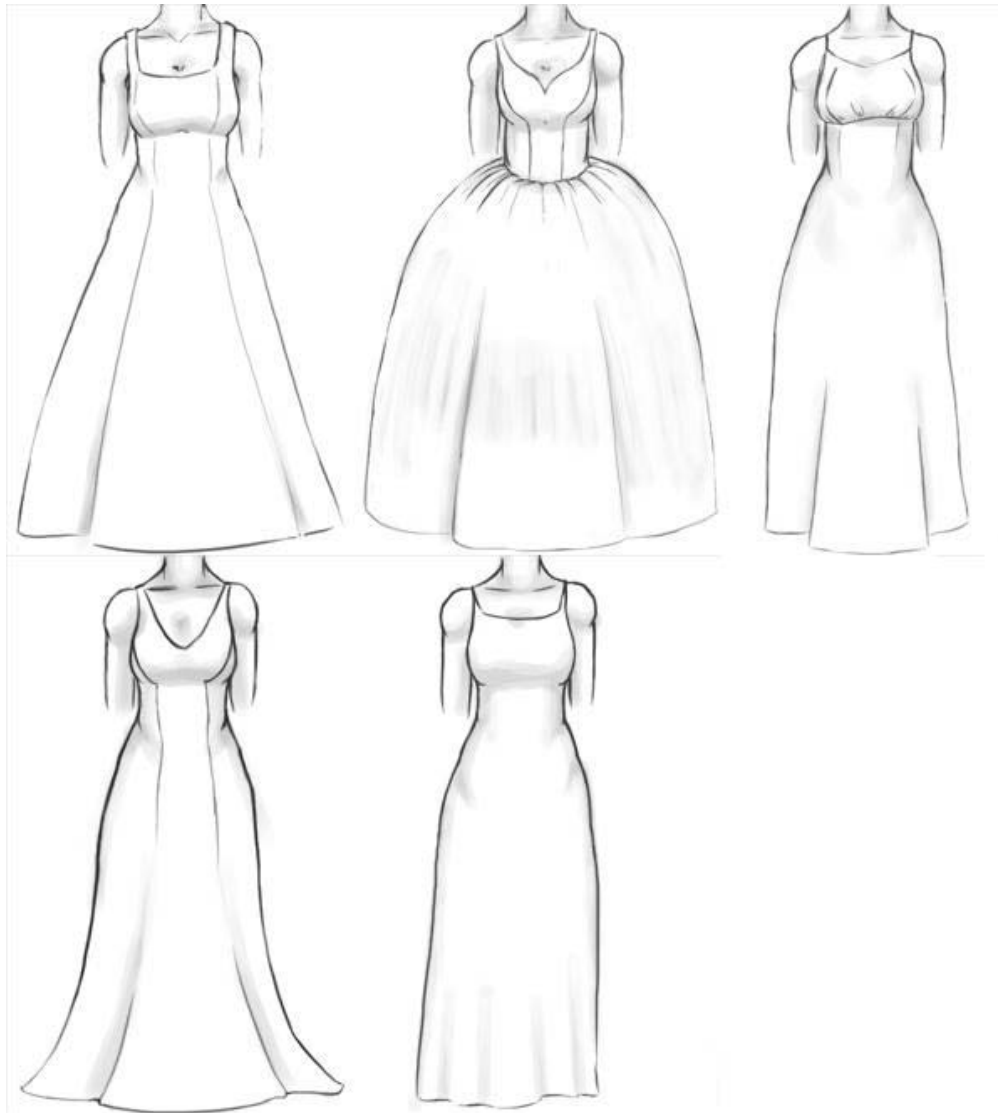
kapeahelmaisista kellohelmoihiin, lyhyistä pitkiin ja niukoista väljiin malleihin. Valkeat morsiuspuvut ovat välillä väistyneet 1940-luvulla koettelevan sota-ajan ja 1970-luvun siviilivihkimisbuumin myötä mutta palanneet taas takaisin muotiin. Kirkkohäät, valkeat puvut ja suuret hääjuhlat tekivät paluun 1980-luvulla ja niiden suosio jatkuu yhä tänäkin päivänä. (Salakari 1996, 48; Kaivola 1995, 46; Morsiuspuvun historiaa.)

Perinteiseen suomalaiseen morsiamen asuun ovat kuuluneet myös erilaiset päähineet, kuten morsiuskruunu, seppäle ja huntu. Morsiuskruunun käyttö on vanha tapa, josta on tietoja 1500-luvulta asti. Kruunun käyttö pohjautuu keskiajan kirkkojen Neitsyt Marian palvontaan. Katolisen kirkon pyhäinkuvissa Neitsyt Marialla oli päässään kruunu, viattomuuden ja puhtauden symboli. Seurakunnat teettivät morsiamille lainattavia kruunuja, joiden tarkoitus oli korostaa morsiamen neitsyyttä. Säätyläiset kuitenkin luopuivat pian prameiden metallikruunujen käytöstä kun taas talonpoikaismorsiamet käyttivät niitä pitkään mustan puvun ohella. Talonpoikaismorsianten kruunut olivat kuitenkin kalliiden metallikruunujen sijaan helykruunuja. Kun säätyläiset luopuivat morsiuskruunuista, he alkoivat käyttää kukkaseppeleitä, joiden tarkoitus oli kruunun tavoin toimia neitseellisyyden vertauskuvana. Morsiamen päähineistä nykyisin yleisin eli huntu oli aluksi harvinainen, mutta alkoi yleistyä 1800-luvun alkupuolella. Ensimmäiset hunnut olivat pieniä pitsirakennelmia, mutta pian ne kasvoivat suuriksi pitsi- ja tyllipoimutelmiksi. Huntua on käytetty pienin tauoin näihin päiviin asti ja sitä käytetään edelleenkin. (Kaivola 1995, 43–45; Vuorela 1983, 542.)

2.3 Morsiuspukutyyppejä

Hääpäivä on monelle yksi elämän odotetuimmista ja jännittävimmistä päivistä ja monet morsiamet suunnittelevat ihannehäitään jopa vuosia etukäteen. Olennaisena osana morsiamen hääpäivää on usein se täydellinen morsiuspuku, joka imartelee kantajansa muotoja ja tuo parhaat puolet esiin. Pukumalleja on tuhansia, joten juuri sen täydellisen löytäminen on usein työläs prosessi täynnä sovituksia ja turhautumisia. Mittava valikoima erilaisia pukuja yleensä kuitenkin mahdollistaa sen, että oikea puku löytyy. Jos ei ole kiinnostunut valmiista malleista, voi unelmapukunsa aina teettää ompelijalla. Oli valittu morsiuspuku sitten valkoinen tai värikäs, perinteinen tai moderni, oleellisinta on, että puku tuntuu omalta ja täydentää omaa persoonallisuutta.

Morsiuspuvun siluetin valinta on yksi suurimmista päätöksistä pukua valittaessa, sillä puvun siluetti tulee olemaan morsiamen ulkomuoto yhtenä hänen elämänsä tärkeimmistä päivistä (Shimer 2004, 25). Jokainen morsian haluaa näyttää hyvältä, joten on tärkeää valita puvun siluetti, joka sopii parhaiten omalle vartalolle. Toiset haluavat korostaa pientä vyötäröä, kun taas toiset esittelevät mieluummin pituuttaan tai muita avujaan. Morsiuspuvut voidaan jakaa muutamaan eri tyyppiin siluetin mukaan (kuva 3).

Kuva 3. Siluettityypit: a-linja, prinsessa, empire, merenneito, kotelomekko. (Pukujen mallit a.d.)

Shimerin (2004) mukaan a-linjainen puku on suosituin, sillä se soveltuu useimmille vartaloiduille. Oli morsian sitten pitkä tai lyhyt, muodokas tai suora vartaloltaan, a-linja saa hänet näyttämään upealta. A-linjaisia pukuja tehdään kaikenlaisista materiaaleista ja niissä löytyy monia vaihtoehtoja yläosalle. Vaikka a-linja siluettina ei ole kovinkaan dramaattinen, voidaan koristeluilla ja muotoiluilla lisätä persoonallista tyyliä.

Prinsessamalliset puvut korostavat tiimalasin muotoa – vyötäröltä puku on tiukka kun taas hameosa on väljä ja runsas. Vyötärölinjat vaihtelevat v:n muotoisista luonnollisen kaareviin ja linjan korkeus voi vaihdella hieman korotetusta lantiolle. Nämä puvut sopivat parhaiten pitkille naisille, joilla puvun pyöreys toimii. Lyhyemmällä naisilla helma on tässä mallissa helposti liian leveä suhteessa pituuteen ja puvun tyyli kärsii.

Empirelinjainen puku soveltuu useimmille vartaloille, sillä korotettu vyötärö ja laskeutuva hameosa imartelevat hieman muodokkaampiakin morsiamia. Empirelinja on elegantti ja siro ja siirtää huomion kehosta pääntiehen ja poveen.

Merenneitolinja on eri silueteista vähiten anteeksiantava. Malli on vartalonmyötäinen ja helma levenee useimmiten vasta polvista alaspäin. Merenneitolinja sopii parhaiten naisille, jotka ovat sinut vartalonsa kanssa ja haluavat esitellä muotojaan.

Morsiuspukuja on myös hyvin suoralinjaisia vartalonmyötäisiä kotelomekkomaisia malleja. Nämä puvut seuraavat vartalon muotoja ja on usein valmistettu ohuista materiaaleista, minkä takia ne pukevat parhaiten hoikkavartalaisia morsiamia. Kurvikkailla naisilla puku menettää suoran siluetin eikä siksi pue heitä yhtä hyvin. (Shimer 2004, 26.)

Siluetin valinta on vain yksi osa oikean puvun löytymisessä. Seuraavaksi pitää valita vielä helman pituus ja muoto, haluaako laahuksen vai ei, minkä muotoinen pääntie sopii itselle parhaiten, haluaako hihat vai ei. Tuleeko pukuun nyöritys vai vetoketju, olkaimet vai ei. Valintoja joutuu tekemään useita, joten prosessi ei ole helppo. Erilaisten mallien yltäkylläisyys saattaa vaikuttaa hämmäntävältä, mutta vaihtoehtojen monipuolisuus mahdollistaa kuitenkin sen, että jokainen morsian voi löytää omalle vartalolleen ja omalle tyyliilleen ja persoonalleen sopivimman puvun.

2.4 Morsiuspuvun nykypäivä

Monipuolisesta saatavilla olevasta morsiuspukuvalikoimasta huolimatta useat morsiamet edelleen valitsevat klassisen yksinkertaisen morsiuspuvun. Puku on yleensä kokovalkoinen, siinä on kiinteä yläosa ja leveä helma ja yksityiskohdat melko hienovaraisia. Halutaan pitäytyä perinteessä tai vaihtoehtoisesti ei uskalleta pukea päälle jotain todella värikästä tai poikkeavaa. Toisaalta tämä saattaa pohjautua myös suomalaiseen vaatimattomuuteen, joka edelleen modernissakin yhteiskunnassa tuntuu hillitsevän tyyliä.

Viime vuosikymmeninä on kuitenkin ollut havaittavissa hieman rohkaistumista pukeutumisen suhteen. Muotiin aletaan kiinnittää huomiota yhä nuorempa- na ja oman tyylin etsiminen tuottaa rohkeita kokeiluja erilaisten asujen yhdistelyssä. Vaatesuunnittelussa näkyy kokeilunhalu ja innovatiivisuus, halutaan kehittää uusia ratkaisuja ja uudistaa vanhoja tyyliä. Myös morsiuspuvuissa näkyy enemmän rohkeita ratkaisuja materiaalien yhdistämisen ja muotoilun suhteen. Vaikka morsiuspuvuissa on kokonaan omat trendinsä eivätkä ne heijastele tarkalleen muuta muotia, on niidenkin suunnittelussa nähtävissä samaa kokeilunhalua kuin muussa nykyaikaisessa vaatesuunnittelussa.

Morsiuspukutrendit vaihtelevat vuosittain, mutta tietynlainen eleganssi ja ajattomuus säilyvät aina. Myös pukujen siluetit noudattelet jatkuvasti samoja

muotoja, mutta materiaalivalinnoilla, muodoilla ja koristeluilla tuodaan vaihtelua eri kausien välille. Toisinaan muodissa ovat valkoiset puvut, joissa on värillisiä yksityiskohtia, kun taas toisinaan nähdään enemmän esimerkiksi samppanjan värisiä pukuja. Markkinoille tulee välillä hyvinkin ennennäkemättömiä malleja, mutta niistä monien suosio loppuu lyhyeen, sillä useimmille perinteinen valkoinen kokopitkä morsiuspuku on se ainoa oikea. Tämän vuoksi se on jatkanut voittokulkuaan vuodesta toiseen.

Vuoden 2012 kevään ja kesän morsiuspuvuissa lähes kaikki on muotia. Pukuja on joka lähtöön, joten eniten muodissa korostuu yksilöllisyys. Pääväri on valkoinen eri sävyissä. (Kajander-Ekström 2012, 3.)

Muoti suosii niin rohkeaa kuin romanttikkoakin. Helmat ovat leveitä ja muhkeus on muotia. Useat valmistajat ovat pehmentäneet sekä tyyliään että materiaalejaan ja monissa puvuissa on utuisempi, naisellisempi tunnelma (kuva 4). Kauden puvuissa korostuu myös hienostunut eleganssi. Luonnollinen vyötärölinja tuodaan esiin, monesti jopa vyöllä korostaen. Laahuksissa on enemmän mittaa ja erilaisia materiaaleja yhdistellään leikitellen niin helmoissa kuin yläosissakin. Merenneitomallinen morsiuspuku on saanut enemmän runsautta useissa kokoelmissa. (Rovio 2012, 22, 25; Morsiuspukumuoti 2012 n.d.)

Kuva 4. Naisellista morsiuspukumuotia. (Utuuskokoelma Jasmine n.d.)

Morsiuspuvuissa on nyt herkkyyttä, isoja tyllipukuja on lähes jokaisen valmistajan valikoimissa. Pitsin käyttö lisääntyy ja koristeluissa pyritään tekstuuriin (kuva 5). Tyllit, sifongit ja pitsit ovatkin kauden suosituimpia materiaaleja kun taas kovat ja jäykät materiaalit ovat epäsuosiossa. Hetken aikaa muodissa ollut kimalletyylä väistyä ja liioitellun kirkkaiden kivien tilalle on tullut kankaasta valmistettuja kukkia ja rusetteja. Olkaimettomat puvut ovat edelleen muodissa, mutta nyt olkaimet ja hihatkin ovat pitkästä ajasta trendikkäitä. Morsiuspukumuoti on nyt käytännössä kaikkea muuta kuin viime vuosina. (Rovio 2012, 23, 25, 28; Morsiuspukumuoti 2012 n.d.)

Kuva 5. Pitsinen morsiuspuku. (Kuva: Stilissima) (Hääpuku 2012 n.d.)

Vintage tekee paluun morsiusmuotiin. Inspiraatiota haetaan niin 20-, 50-, 60- kuin 70-luvultakin. Tyyli näkyy niin lyhyiden pukujen runsaudessa kuin kauden halutuimmista asusteista, vintage-henkisistä pääkoristeista. Lyhyet puvut ovat löytäneet tiensä useimpien valmistajien mallistoihin ja niistä löytyy vintage-innoitteisten lisäksi myös moderneja versioita (Kuva 6). (Rovio 2012, 25–27; Morsiuspukumuoti 2012 n.d.)

Kuva 6. Lyhyitä morsiuspukuja. (Kuva: Stilissima) (Hääpuku 2012 n.d.)

Dramatiikkaa hakevalle morsiamelle löytyy kauden muodista mustia pukuja, joita on muutamien valmistajien valikoimissa. Täydellisen dramaattisen vaikutelman luomiseksi morsian voi valita kokonaan musta puvun. Tai vaihtoehtoisesti korostaa valkoista pukua mustilla yksityiskohdilla. Saatavilla on myös pukuja, joissa on yhdistetty valkoinen korsetti leveään mustaan alaosaan. (Korse 2011, 32.)

Kun morsiamen on aika hankkia puku, lienee häämuoti kuitenkin toissijainen asia ja jokaisen omat mieltymykset lopullisen valinnan tärkein kriteeri (Morsiuspukumuoti 2012 n.d.). Erilaiset trendit vain tarjoavat vaihtoehtoja, joista kukin voi valita itselleen sopivimman. Tärkeintä on, että tuntee itsensä kauniiksi valitsemassaan puvussa.

3 MUUNNELTAVA MORSIUSPUKU

Morsiuspuku on morsiamen elämän tärkein juhlavaate, jonka hankkimista edeltävät pitkät pohdinnat sopivasta mallista ja materiaalista ja usein paljon tutkimustyötä erilaisista vaihtoehdoista. Perinteinen pitkä morsiuspuku on aina kaunis, mutta yhden päivän vaatteeksi melko kallis hankinta, minkä vuoksi jotkut morsiamet valitsevatkin pukunsa siten, että sille löytyy myöhemminkin käyttöä, joko sellaisenaan tai pienillä muutoksilla (Parviainen 1987, 110).

Moni valitsee morsiuspuvun edelleen vain yhtä käyttötarkoitusta varten, mutta poikkeuksiakin löytyy. Puvuksi saatetaan valita tavallinen juhlapuku, jota käytetään erilaisissa juhlissa häiden jälkeenkin. Toisinaan suositetaan myös uu-

siokäyttöä eli muunnetaan oma käytetty morsiuspuku juhlapuvuksi lyhentämällä helmaa tai värjäämällä puku. Tämä saatetaan toteuttaa myös muuttamalla puvun mallia tai vaihtoehtoisesti lisäämällä tai poistamalla koristeita. Hieman monimuotoisempi vaihtoehto tavalliselle morsiuspuvulle on muunneltava morsiuspuku.

Muunneltavuuden tarkoituksena on laajentaa puvun käyttömahdollisuuksia ja siten pidentää käyttöikä. Tämä tuo pukuun ekologisuutta, mikä on tavoittelemisen arvoista ja nykyään hyvin tärkeä osa lähes kaikkea tuotesuunnittelua. Muunneltavuuteen liittyvä pitkäikäisyys tuo pukuihin myös taloudellisen ominaisuuden. Koska morsiuspuku on yleensä melko kallis hankinta, valitsemalla muunneltavan puvun sijoittaa rahat johonkin pidempiaikaiseen, kun taas ostettaessa kertakäyttöinen puku rahat käytännössä tuhlataan yhtä päivää varten. Tästäkin huolimatta moni valitsee puvun yhtä käyttötarkoitusta varten, sillä se on tavallisin valinta, eikä muita vaihtoehtoja siksi mietitä. Tapa on juurtunut syvälle lähes jokaisen morsiamen mieleen.

Muunneltavuus näkyy toisinaan myös puvun muuttamisessa itse häpäivän aikana. Joissain kulttuureissa morsian vaihtaa asua kevyempään kesken juhlinnan. Suomessa tämä tapa on vähemmän näkyvässä, mutta nykyaikaiset morsiamet uskaltavat enemmän kokeilla perinteiden rajoja ja saattavat siksi valita puvun, jota on mahdollista muunnella vaikka kesken häiden.

3.1 Muunneltavan morsiuspuvun käsite

Muunneltavuus juontuu sanasta muunnella, jolla taas on vastaava merkitys kuin sanalla muuntaa. Nykysuomen sanakirjan (1992, 573) mukaan muuntaaminen tarkoittaa jonkin asian muuttamista muodon, olotilan, laadun tai muun sellaisen puolesta enemmän tai vähemmän toisenlaiseksi, mutta tavallisesti ei kokonaan muuksi.

Muunneltavuus nähdään yleisesti ominaisuutena, joka mahdollistaa muunneltavuuden kohteelle vähintään kaksi vaihtoehtoista ulkomuotoa tai käyttötapaa, jotka eroavat toisistaan jossain määrin. Muunneltavuus voi liittyä yksityiskohtiin tai koko tuotteen muotoon. Sen tarkoitus saattaa olla puhtaasti esteettinen tai toisaalta pelkästään funktionaalinen. Se saattaa olla myös näiden yhdistelmä. Yleisesti muunneltavuuden tavoitteena on kuitenkin tuoda tuotteeseen monipuolisuutta ja kiinnostavuutta.

Vaatteissa muunneltavuus liitetään joskus koon muunneltavuuteen. Esimerkiksi usein pukuvuokraamoissa tähdätään asujen sopimiseen mahdollisimman monen kokoisille ihmisille. Tämä saavutetaan erilaisten kiinnitysratkaisujen ja muunneltavien rakenteiden avulla. Tällaisen muunneltavuuden käyttökohteena ovat usein kuitenkin lähinnä erilaiset rooliasut, kun taas juhlapukuja vuokrataan enemmän standardimitoissa.

Toisinaan muunneltavuudella viitataan vaateen mallin vaihtoehtoihin esteettisiin ratkaisuihin. Monet juhlapuku- ja morsiuspukuliikkeet mainostavat malliensa muunneltavuutta. Tällä tarkoitetaan nimenomaan mallin muunneltavuutta ennen valmistusta. Esimerkiksi Tampereen Morsiusgalleriassa on monien morsiuspukumalliin mahdollista valita väri, koristelut, helman muoto tai pääntien muoto muutamista vaihtoehdoista. Näin asiakas voi muunnella perusmallisesta puvusta omanlaisensa valitsemalla haluamansa yksityiskohdat. Tällainen muunneltavuus on hyvin yleistä morsiuspukuliikkeissä. Sen tavoitteena on tuoda vielä lisää vaihtoehtoja jo laajoihin morsiuspukuvalikoimiin. Mallien muunneltavuus ennen valmistusta on mahdollista useimmissa liikkeissä, mikä lisää asiakkaan mahdollisuuksia löytää täydellinen puku pienemmällä vaivalla.

Muunneltavuudella voidaan tarkoittaa myös valmiin vaateen muunneltavuutta. Toisin sanoen asun ominaisuudet tekevät siitä itsessään muunneltavan. Hyvin yleinen muunneltava tuote on esimerkiksi käännettävä takki, jonka eri puolet tuovat takille kaksi eri ulkonäköä ja mahdollisesti myös kaksi eri käyttötarkoitusta riippuen käytetyistä materiaaleista. Muunneltavuutta käytetään usein myös cargo -tyyppisissä housuissa, joissa lahkeen mittaa voidaan muunnella vetoketjujen avulla. Varsinkin käännettävyys ja lyhennettävyys vetoketjujen avulla ovat hyvin yleisesti käytettyjä toteutuksia muunneltavuudesta. Juhlapuvuissa muunneltavuuden toteuttaminen on hankalampaa, sillä käytössä on usein ohuita materiaaleja, joissa esimerkiksi helman lyhentäminen vetoketjulla ei toimisi. Jos helmasta halutaan lyhennettävä, se joudutaan toteuttamaan muilla kevyemmällä kiinnittimillä. Tätä käytetään jonkin verran juuri morsiuspuvuissa. Puvusta voidaan poistaa pidempi helma, jolloin jäljelle jää lyhyempi esimerkiksi cocktail-tyylinen mekko.

Valmiin vaateen muunneltavuuteen saattaa liittyä myös jonkin yksityiskohdan kuten esimerkiksi kauluksen muuntelu erilaisten kiinnittimien ja luovien rakenneratkaisujen avulla. Yksityiskohta voidaan tässä tilanteessa esimerkiksi irrottaa kokonaan ja kiinnittää takaisin eri tavalla. Yleistä valmiin vaateen muunneltavuudessa on, että koko puvun tai jotain sen osia voi pukea eri tavoin, jolloin vaate saa uuden ulkomuodon. Muunneltavuus voidaan toteuttaa myös suunnittelemalla tuote siten, että saman asun voi pukea ylleen monella tavalla sen enempää muuttamatta siitä mitään osaa.

Hyvä esimerkki asujen muunneltavuudesta löytyy suomalaisen Jolier-nimisen yrityksen tuotteista. Tämän yrityksen malliston asuissa on monia edellä mainittuja ominaisuuksia. Malleista löytyy niin napeilla muunneltavia asuja (kuva 7) kuin käännettäviäkin. Yksi erikoisuus on tuote nimeltä Jolier One (kuva 8), jolla on 56 erilaista käyttötapaa. Se kuvaa hyvin, mitä muunneltavuudella voidaan potentiaalisesti saavuttaa.

Kuva 7. Muunneltavat mekot Jolier (Transformable by buttons n.d.)

Kuva 8. Jolier One -vaate. (One garment many looks n.d.)

Jolierin malleissa esiintyvä monikäyttöisyyden idea kuvaa hyvin valmiin vaateen muuntelumahdollisuuksia. Muunneltavuuden erilaisista määritelmistä tämän työn kannalta oleellisin on nimenomaan valmiin vaateen muunneltavuus, jossa asun ulkonäköä ja käyttötarkoitusta voi muuttaa pukemalla sen eri tavoin ja yhdistelemällä asun eri osia monipuolisesti.

3.2 Muunneltavien morsiuspukujen saatavuus

Muunneltavien morsiuspukujen markkinatilanteen selvittämisen kannalta oli tärkeää tutkia pukujen saatavuutta. Sitä tutkittiin myös, jotta tiedettäisiin millaisia edellä mainitulla valmiin vaateen muunneltavuuden idealla toimivia morsiuspukuja on myynnissä. Saatavuuden tutkinnalla oli myös tarkoitus selvittää erilaisia vaihtoehtoja morsiuspukujen muunneltavuuden toteuttamiseen.

Muunneltavien pukujen saatavuutta tutkittiin pääasiallisesti havainnoimalla internetissä. Havaintoja tehtiin muun muassa tutkimalla suomalaisten morsiuspukuliikkeiden sivuja. Joillakin liikkeillä oli kotisivuillaan kuvat pukuvalikoimastaan, mutta useimpien morsiuspukuliikkeiden sivustoilta löytyi vain linkit heidän käyttämiensä pukuvalmistajien sivuille. Monet liikkeet ilmoittivat sivustoillaan, että niillä on varastossa joitakin kyseisten valmistajien malleja ja että muut valmistajan valikoimaan kuuluvat mallit on myös mahdollista tilata liikkeen kautta. Tämän vuoksi muunneltavien pukujen todellisen saatavuuden selvittämiseksi oli tutkittava käytettyjen ulkomaisten valmistajien koko mallistot. Koska useimmissa liikkeissä valikoima vaihtuu vuosittain lukuun ottamatta joitakin klassikkomalleja, oli järkevää rajata tutkiminen vuoden 2012 pukumallistoihin.

Nykyään moni ostaa vaatteita verkosta sen helppouden ja kätevyyden vuoksi. Nyky-yhteiskunta elää melko hektistä ja kiireistä elämää, joten asiat pyritään tekemään nopeammin ja helpommin aina kun mahdollista. Vaatteiden tilaaminen kotoa käsin säästää aikaa ja vaivaa, joka menee ostoksilla käymiseen. Tämän vuoksi jotkut myös ostavat morsiuspukunsa verkkokaupoista. Jotta muunneltavien morsiuspukujen saatavuus saatiin selville mahdollisimman kattavasti, päätettiin tutkia myös niiden saatavuutta verkkokaupoissa.

Morsiuspukumuotia esitellään joka vuosi useilla alan messuilla, joten oli opinnäytetyön tarkoitukseen sopivaa myös havainnoida muunneltavien pukujen näkyvyyttä häämessuilla. Näkyvyys messuilla ja muussa mainonnassa tuo tuotteet asiakkaiden tietoisuuteen, jolloin niille on mahdollista syntyä enemmän kysyntää. Kysynnän syntyminen vaikuttaa luonnollisesti saatavuuteen, joten messuhavaintojen tarkoitus oli auttaa ymmärtämään muunneltavien pukujen markkinatilannetta ja sen kehittymistä viime aikoina.

Myös vuokraaminen on yleinen tapa hankkia morsiuspuku, joten pukuvuokraamojen, kuten Suomen pukuvuokraamo ja Leimuline, verkkosivuja tutkittiin jonkin verran muunneltavien pukujen löytymiseksi. Pian oli kuitenkin todettava, että vuokrapuvut olivat lähinnä hyvin yksinkertaisia ja perinteisiä valkoisia morsiuspukuja, joten vuokraamojen valikoiman laajempi tutkiminen jätettiin pois. Myös vuokraamisen tuoma puvun käytön kertaluontoisuus on hieman ristiriidassa muunneltavien pukujen monikäyttöisyyden idean kanssa, joten pukuvuokraamojen tarkempi tutkiminen oli tämänkin vuoksi tarpeetonta.

3.2.1 Morsiuspukuliikkeet

Tutkittavien morsiuspukuliikkeiden valinta tehtiin etsimällä suosittujen liikkeiden nimiä alan lehdistä, erilaisilta hääsivustoilta internetistä sekä havainnoimalla häämessuilla. Tutkiminen keskitettiin suurimpien ja suosituimpien liikkeiden valikoimiin, sillä pienillä liikkeillä valikoima oli usein rajallisempi ja niiden kotisivuilla oli vähemmän tietoa valikoimaan kuuluvista puvuista. Usean pienemmän liikkeen kotisivut kuitenkin tarkastettiin mahdollisimman monen liikkeen valikoiman kartoittamiseksi. Pienet liikkeet usein löytyvät lähempää, mutta siitä huolimatta moni morsian valitsee kuitenkin mieluummin suuremman ja tunnetusti laadukkaana liikkeen puvun etsimisille, sillä niissä on enemmän valikoimaa ja ne ovat usein suurissa kaupungeissa helppojen kulkuyhteyksien varrella. Suuret valikoimat usein mahdollistavat oikean puvun löytymisen helpommin. Myös tämän opinnäytetyön kannalta niistä oli enemmän hyötyä.

Muunneltavia pukuja löytyi joitakin selvitystyön jälkeen. Mallien määrä on kuitenkin häviävän pieni suhteessa tutkittujen liikkeiden, pukujen valmistajien ja pukumallien määrään. Selvitystyöhön valittiin yhdeksän nimekästä morsiuspukuliikettä, joilla jokaisella on valikoimissaan useiden, joillakin jopa kymmenien, eri valmistajien pukuja. Isoilla liikkeillä, kuten helsinkiläisellä Niinattarella ja Tampereen Morsiusgallerialla on jatkuvasti valikoimissaan yli 1000 pukua, joista liikkeiden kotisivuilla esiteltiin useampi sata mallia. Mittavien valikoimien vuoksi tutkittujen pukujen määrä nousi pitkälti yli tuhanteen pukuun. Suhteessa tähän lukuun löytyneiden muunneltavien mallien määrä on häviävän pieni, vain kymmenisen mallia eri valmistajilta. Selvitys rajattiin mallistoihin, jotka kuuluvat suomalaisten liikkeiden valikoimiin. Kaikki tutkitut pukujen valmistajat olivat eurooppalaisia. Tulos olisi saattanut olla erilainen, jos olisi tutkittu pukuja kaikkialta maailmasta.

Löydettyjen morsiuspukujen muunneltavuus toimii muutamalla erilaisella tavalla, mutta kaikissa muunneltavuuden funktiona on pitkän helman muuttaminen lyhyeksi. Tämä on toteutettu joissakin malleissa irrotettavalla helmaosalla, joka kiinnittyy minimittaisen vartalonmyötäisen mekon helmaan. Toinen ratkaisu helman lyhentämiselle taas on kaksi päällekkäistä helmaa. Mekon lyhyt helma on päällimmäisenä ja sen alla on pidempi erillinen hame, jonka voi halutessaan riisua. Tällaisia malleja löytyi useampia. Lisäksi löytyi muunneltavia morsiuspukuja, jotka ovat muuten lyhyitä, mutta niissä on irrotettava pitkä laahus. Kaikki mainitut mallit ovat melko moderneja ja useimmissa muunneltavuus on toteutettu huomaamattomasti. Muunneltavuuden esteettisen toimivuuden kannalta on tärkeää, että erilaiset käyttötavat toimivat ja näyttävät laadukkailta. Tämä toteutuu lähes kaikissa edellä mainituissa malleissa.

Eniten muunneltavia morsiuspukuja löytyi helsinkiläisen Kauniin Morsiamen valikoimista. Valikoimaan kuuluu monipuolisesti niin klassisia pukuja kuin prinsessapukuja, rock-henkisiä malleja ja värikkäitäkin pukuja. Liikkeestä toisin sanoen löytyy pukuja persoonallisempaankin makuun. Kauniissa Mor-

siamessa on paljon pukuja, joissa muunneltavuus on toteutettu erilaisten vaatekappaleiden yhdistelymahdollisuudella, mutta valikoimasta löytyy myös pukuja, joissa toteutuu aiemmin mainittu tämän opinnäytetyön kannalta oleellisin muunneltavuuden määritelmä. Esimerkiksi Kauniin Morsiamen valikoimissa olevasta ranskalaisen Pia Benellin vuoden 2012 mallistosta löytyy muunneltava puku, jossa on lyhyen puvun alla erillinen hame (kuva 9). Valikoimassa on myös toisen ranskalais suunnittelijan Eli Shayn muunneltava puku (kuva 10), joka toimii hyvin vastaavalla idealla kuin Benellin puku. Molemmissa muunneltavuus on toteutettu näyttävästi mutta hyvin funktionaalisella tavalla. Kauniin morsiamen valikoimaan kuuluu myös erilaisia pukuja, joista voi irrottaa laahuksen. Näistä esimerkkinä Annie Couturen malliston puku (kuva 11), joka on tyyliltään hyvinkin moderni.

Kuva 9. Kaunis Morsian -liikkeen valikoimasta Pia Benellin malliston puku. (Tradition n.d.)

Kuva 10. Kaunis Morsian -liikkeen valikoimasta Eli Shayn malliston puku. (Cadeau n.d.)

Kuva 11. Kaunis Morsian -liikkeen valikoimasta Annie Couturen malliston puku, jossa irrotettava laahus. (Robe Miroir n.d.)

Muunneltavia pukuja löytyi myös suosituksen helsinkiläisen morsiuspukuliikkeen Stilissiman valikoimasta. Stilissima on keskikokoinen liike, jossa on noin 300 puvun valikoima, mutta hyvä sijainti on tehnyt siitäkin erittäin tunnetun liikkeen. Valikoimasta löytyy kaksi muunneltavaa mallia, joista toisessa on erillinen irrotettava helmaosa kun taas toisessa vain irrotettava laahus (kuva 12). Molemmat puvut kuuluvat mallistoon, jonka valmistaja on Eternity Bridal Iso-Britanniasta.

Kuva 12. Stilissiman valikoimasta Eternity Bridal -malliston puvut. (The Collection n.d.)

Lisäksi muunneltavia pukuja löytyi Zazabellan ja Sydänkävyn valikoimista. Sydänkävy on turkulainen liike, joka myy muun muassa maailman palkituimman Maggie Sotteron morsiuspukumalliston pukuja. Myynnissä oleva muunneltava puku (kuva 13) kuuluu kuitenkin Eddy K:n mallistoon. Pukuun kuuluu vartalonmyötäinen yläosa ja irrotettava helmakappale. Zazabellalla on neljä liikettä, joiden valikoimassa on satoja pukuja. Zazabella on myös Suomen suurin ja suosituin mittatilauspukujen toimittaja. Liikkeen valikoimaan kuuluu muunneltava puku, jossa on vyötäröltä lähtevä irrotettava laahus (kuva 14).

Kuva 13. Sydnkävyn valikoiman puku Eddy K:n mallistosta. (EK 921 n.d.)

Kuva 14. Zazabellan valikoiman puku Jasminen mallistosta. (Jasmine F421 n.d.)

Muita tutkittuja liikkeitä olivat muun muassa Niinatar, Morsiusgalleria, Rosamor, Krinoliini ja Muotitalo Tyynelä. Lähes yhdenkään edellä mainitun liikkeen valikoimasta ei kuitenkaan löytynyt muunneltavia morsiuspukuja. Monella liikkeellä oli periaate, että pukujen yksityiskohtia voi muunnella en-

nen valmistusta, mutta valmiin puvun muunneltavuuden määritelmää täyttäviä pukuja ei ollut. Niinatar ja Morsiusgalleria kuuluvat Suomen suurimpiin morsiuspukuliikkeisiin, joilla on laajat valikoimat erilaisia pukuja ja malleja laidasta laitaan. Niinattaren puvut olivat lähes kaikki perinteisiä ja valkoisia, vain yksittäisissä malleissa oli värillisiä yksityiskohtia. Kuitenkin mallistosta löytyi perinteisten pukujen lisäksi melko modernilla tavalla muotoiltuja pukuja, mutta ei nykyaikaisuudesta huolimatta muunneltavia malleja. Morsiusgalleriankin valikoimaan kuuluu lähes jokaiseen makuun sopivia pukuja. Morsiuspukugalleria oli myös näistä myöhemmin mainituista liikkeistä ainoa, jonka puvuissa oli irrotettavia laahuksia. Ne kuuluivat kuitenkin hyvin perinteisen mallisiin pukuihin, eikä laahuksen poisto varsinaisesti muuttanut pukujen mallia, eikä siksi myöskään täyttänyt täysin muunneltavuuden määritelmää.

3.2.2 Verkkokaupat

Morsiuspukuja myyviä verkkokauppoja lähdettiin etsimään hääsivustojen ja hakukoneiden avulla. Koska opinnäytetyön muunneltavien morsiuspukujen saatavuuden selvitys keskittyy suomalaisiin yrityksiin, myös verkkokaupat rajattiin Suomessa toimiviin. Etsinnän tuloksena löytyi viisi varteenotettavaa verkkokauppaa. Yleinen verkko-ostamisen suosio antoi odottaa, että morsiuspukuja myyviä verkkokauppojakin olisi paljon, mutta niitä löytyi odotettua vähemmän.

Morsiuspukuihin keskittyneiden verkkokauppojen vähyys selittyy mahdollisesti sillä, että niille ei ole tarpeeksi kysyntää. Kuvista ei usein näe tarkkaan, miltä puku oikeasti näyttää, eikä puvun istuvuudesta ole takeita. Liikkeeseen meno ja pukujen tunnustelu ja sovittaminen on osa puvun hankkimiskokemusta, joten harva morsian haluaa jäädä tästä paitsi. Pukuun usein panostetaan paljon, joten halutaan sovittaa eri malleja oikean päätöksen tekemiseksi. Tämä ei ole mahdollista verkkokaupassa, joten muun verkko-ostamisen yleisyydestä huolimatta morsiuspuku haetaan mieluummin liikkeestä. Verkosta ostaminen sopii morsiamille, joille puvun täydellisyys ei ole niin tärkeää tai vaihtoehtoisesti niille, joilla ei vain ole aikaa käydä liikkeessä sovittamassa eri pukuja.

Selvitystyötä tehdessä todettiin, että usean verkkokaupan valikoimaan kuuluu lähinnä melko yksinkertaisia morsiuspukuja. Poikkeuksena tästä olivat Lady's Flame Oy ja My Day. Niiden valikoimista löytyy moderneja ja räväköitäkin malleja. Muita tutkittuja verkkokauppoja olivat La Maria's, Fiesta ja haapuku.fi. Verkkokauppojen valikoiman hintataso oli vaihtelevaa. Toiset myivät 100–600 euron pukuja, kun taas toiset myivät yli tuhannenkin euron pukuja. Kuvista oli pääteltävissä myös hyvin vaihteleva laatutaso.

Muunneltavia morsiuspukuja ei löytynyt yhdestäkään mainitusta verkkokaupasta. Aiemmin tutkittu muunneltavien pukujen saatavuus morsiuspukuliikkeissä oli myös vähäistä, joten odotukset muunneltavien pukujen saatavuus-

desta verkkokaupoista olivat alkujaankin skeptiset. Selvitystyö vahvisti ennakkokäsityksen pukujen verkkokauppojen valikoimista.

Osa verkkokaupoista mainosti sivuillaan mittatilauspukujen myyntiä verkon kautta. Asiakas lähettää tilauksen suunnitelmiseen yritykselle ja sieltä lähetetään asiakkaalle mittausohjeet, miten ottaa tarvittavat mitat omasta vartalostaan. Puku valmistetaan yrityksessä ja toimitetaan postissa asiakkaalle. Asiakas saa toiveidensa mukaisen puvun tarvitsematta lähteä kodistaan. Puvun istuvuus on kuitenkin tällä tavalla mahdoton saada ompelimossa sovitukseen tehtävän henkilökohtaisen mittatilauksen kaltaiseksi. Tämän palvelun avulla muunneltavien morsiuspukujen saatavuus verkkokaupan kautta on kuitenkin periaatteessa mahdollista.

Myös joillain aiemmin tutkituilla morsiuspukuliikkeillä oli verkkokauppoja. Esimerkiksi Niinatar ja Zazabella myyvät verkkokaupassaan alepukuja. Niinattaren valikoimaan kuuluu myös asusteet kun taas Zazabella tekee paljon edellä mainittuja mittatilauspukuja verkon kautta. Morsiusgallerian verkkokauppaa mainostetaan Euroopan suurimmaksi verkkohääkaupaksi, mutta se oli suljettuna koko tämän opinnäytetyön selvitystyön teon ajan, joten valikoimaa ei päästy tarkkailemaan.

3.2.3 Havainnot häämessuilta

Muunneltavien morsiuspukujen näkyvyyttä havainnoitiin häämessuilla. Opinäytetyön teon puitteissa osallistuttiin 5.2.2012 Tampereen häämessuille. Havainnot morsiuspuvuista tehtiin kuitenkin myös 6.2.2011 Tampereen häämessuilla ja 16.10.2010 Helsingin Häät & Rakkaus messuilla. Lisäksi häälehden avulla tutkittiin Helsingin vuoden 2012 Mennään naimisiin! -messujen pukunäytöksen morsiuspukuja.

Tampereen häämessuilla käytiin helmikuussa 2012 tutkimassa muunneltavien pukujen näkyvyyttä aktiivisesti havainnoimalla, kun taas messuilla, joihin osallistuttiin aiemmin, havainnointi oli passiivisempaa. Messuhavainnot perustuvat sekä näytteillä olleisiin pukuihin että erillisiin morsiuspukunäytöksiin. Havainnoinnin tarkoituksena oli nähdä, kuinka paljon muunneltavia pukuja on näytillä eli selvittää, mainostetaanko niitä messuilla ollenkaan. Havainnot kirjattiin ylös ja niistä tehtiin päätelmät muunneltavien pukujen markkinatilanteeseen liittyen.

Tampereen messujen ohjelmaan kuului molempina vuosina näytös, ja monen eri liikkeen pukuja oli esillä myös messutilassa. Näytösten asut edustivat uusia morsiuspukumuotia ja kauden trendejä. Esillä oli myös pukuja erikoisempaankin makuun. Osa puvuista oli juhlapukumaisia ja ne soveltuivat uusiokäytön ideaan. Muunneltavuus ei puvuissa kuitenkaan näkynyt. Sen sijaan Helsingin vuoden 2010 messuilla muunneltavia pukuja oli vielä useampia. Silloisessa näytöksessä esiteltiin muun muassa kaksi pukua, joissa oli erillinen irrotettava helmaosa. Näin puvusta sai halutessaan lyhyen mekon. Mennään

naimisiin! lehden kuvia Helsingin viimeisimmiltä messuilta tarkkailtaessa oli todettava, että muunneltavia pukuja ei ollut Helsingin messuillakaan kuitenkaan enää vuonna 2012 (Rovio 2012, 27–33).

Häämessuilla esitellään aina kauden uudet morsiuspukutrendit. Tämä osaltaan selittää, miksi muunneltavia pukuja ei ole näkynyt messuilla viime aikoina. Vuonna 2010 muunneltavan puvun idea oli uusi trendi ja pukuja näkyi siksi enemmän. Sama asia ei voi olla uusi trendi useana vuonna peräkkäin, ellei idea kehity, joten muunneltavien pukujen vähäinen näkyvyys kahden viime vuoden aikana on selitettävissä tällä. Puvun muunneltavuutta on myös hankala esittää muotinäytöksessä sulavasti ja tyylikkäästi, kun mallin pitää irrottaa osa puvusta lavalla. Vuonna 2010 esitys ei ollut erityisen onnistunut, joten tämä saattaa olla osasyynä, miksi muunneltavia pukuja ei ole häämessujen näytöslavoilla enää sen jälkeen näkynyt. Moni morsian hakee ideoita puvun valintaan juuri häämessuilta, joten muunneltavien pukujen vähäinen näkyvyys ei ainakaan kasvata niiden kysyntää. Kysynnän ollessa vähäinen harva liike ottaa valikoimaansa muunneltavia pukuja.

3.3 Asiantuntijoiden näkemys

Alan asiantuntijoiden kokemuksia muunneltavista morsiuspuvuista selvitettiin haastattelujen avulla. Alkuajatus oli, että alan ammattilaisilla morsiuspukujen parissa pitkään toimineena on varmasti paljon kokemuksia erilaisista puvuista ja siksi mahdollisesti myös muunneltavista puvuista. Tarkoitus oli saada heiltä tietoa, josta on hyötyä muunneltavien pukujen markkinatilanteen tutkimisessa ja asiakkaiden ajatusmaailman ymmärtämisessä.

Muunneltavien morsiuspukujen idean kiinnostavuudesta asiakkaille ei löytynyt kirjoitettua tietoa, eikä sähköisiä artikkeleita. Pukujen kysynnän tutkimiseksi oli olennaista selvittää asiantuntijoiden kokemuksia asiakkaiden parista. Myös saatavuudesta oli mahdollista saada tarkempaa tietoa haastattelujen avulla. Morsiuspukuliikkeiden valikoimaa oli jo tutkittu, mutta muunneltavien pukujen todellisen markkinatilanteen selvittämiseksi oli tärkeää haastatella myös ompelimo-yrittäjiä. Muunneltavien pukujen saatavuus valmiina on rajallinen, joten oli hyvä selvittää, teetetäänkö niitä ompelimoissa. Tiedot eri tehtävissä toimivien alan ammattilaisten kokemuksista voivat auttaa ymmärtämään paremmin, mitkä tekijät vaikuttavat muunneltavien pukujen kysyntään sekä selvittämään, onko kysyntää ylipäättään ja mihin suuntaan se on kehittymässä.

Lisäksi haastattelussa selvitettiin, millaisia kokemuksia haastateltavilla oli muunneltavista morsiuspuvuista. Haastateltavilta kysyttiin myös morsiuspukujen muunneltavuuden ideaa sivuavasta uusiokäytöstä. Morsiuspukujen uusiokäytössä taka-ajatus on sama kuin muunneltavissa puvuissa, eli pukua voi käyttää häiden jälkeenkin. Tämän vuoksi selvitettiin, onko muunneltavuuden lisäksi uusiokäyttö suosiossa. Uusiokäytön suosio voisi merkitä muunneltavien pukujen suosion mahdollista kasvua. Niissä on lähes samanlainen idea,

minkä vuoksi askel uusiokäytöstä muunneltavuuteen on pieni. Lisäksi kysyttiin, mikä on haastateltavien oma kanta muunneltavuuteen ja uusiokäyttöön. Tämän oli tarkoitus auttaa ymmärtämään muunneltavien pukujen tämän hetkistä markkinatilannetta. Alan asiantuntijoiden näkemys muunneltavuuteen vaikuttaa pitkälti siihen, kuinka paljon muunneltavuus saa näkyvyyttä heidän yrityksessään ja siten morsiuspukumarkkinoilla.

Haastateltaviksi yrityksiksi valittiin aiemmin tutkituista morsiuspukuliikkeistä kaksi: Helsingin Kaunis Morsian ja Tampereen Morsiusgalleria. Molemmat ovat isoja liikkeitä, joilla on vuosien kokemus morsiuspukujen myynnistä. Liikkeiden valikoimat ovat melko erilaisia, toinen keskittyy enemmän perinteisiin pukuihin, kun taas toisen valikoimassa on räväkämpäkin malleja ja useita muunneltavia pukuja. Yritysten erilaisuus mahdollisti erilaisten vastausten saamisen haastattelukysymyksiin ja siten monipuoliset tulokset. Kauniista Morsiamesta haastateltiin kauppias-yrittäjä Kirsi Koreniusta ja Morsiusgalleriasta omistaja Jaana Laurilaa.

Myös haastateltavia ompelimoja valittiin kaksi: Pukuni Turusta ja Ateljee Aaria Vantaalta. Molemmat yritykset ovat keskittyneet morsius- ja juhlapukujen mittatilausvalmistukseen. Pukuni on ollut toiminnassa vasta toista vuotta, mutta on siitä huolimatta tullut tunnetuksi nuorekkaana ompelimonana ja saavuttanut suosiota ja näkyvyyttä alalla. Pukuni valittiin haastattelukohteeksi nuorekkaan näkökulman saamiseksi. Ateljee Aaria on toiminut alalla vuosia, minkä vuoksi yrityksellä on paljon kokemusta erilaisista puvuista ja tietoa morsiuspukujen teettämisestä ja asiakkaiden toiveista. Pukunista haastateltavana oli yrittäjä Saara Toivanen ja Ateljee Aariasta yrittäjä Terhi Löfman.

Haastattelukysymykset olivat sekä morsiuspukuliikkeille että ompelimoille sisällöltään samanlaisia, mutta kysymykset oli muotoiltu yritysten toimialojen mukaan (Liite 1). Morsiuspukuliikkeissä toimivien Koreniuksen ja Laurilan vastaukset erosivat melko paljon toisistaan, kun taas ompelimo-yrittäjien Toivasen ja Löfmanin vastauksissa oli paljonkin samankaltaisuutta (Liite 2).

Kirsi Koreniuksella (haastattelu 3.4.2012) oli kokemusta monenlaisista muunneltavista morsiuspuvuista. Liikkeessä tehdään pukuihin erilaisia irrotettavia osia ja lyhyitä pukumalleja voi ostaa pitkän aluspuvun kanssa. Hänen kokemuksensa mukaan asiakkaat kyselevät muunneltavia pukuja sekä jälki-käytön vuoksi että muuten vain ollakseen persoonallisia. Myös uusiokäytön idealla Kauniista Morsiamesta ostetaan jonkin verran värillisiä pukuja, ei kuitenkaan kovin paljon. Hänen kokemuksensa mukaan asiakkaiden mielestä uusiokäyttö on periaatteessa hyvä idea, mutta käytännön toteutuksessa suomalaiset eivät ole kovinkaan pitkällä. Muunneltavien pukujen saatavuuden ja kysynnän vähäisyyteen vaikuttaa Koreniuksen mielestä pukeutumisen tärkeyden puuttuminen kulttuuristamme ja sen aiheuttama suuri este mielikuvituksellemme. Myös halpamyyntiliikkeet ovat hänen mukaansa omiaan tukemaan käytä ja heitä pois -ajattelua. Korenius kuitenkin itse tukee muunneltavuuden ja uusiokäytön ajatusta. ”Rakastan ja kunnioitan itse vaatteiden uusiokäyttöä, väännän, käännän ja muuttelen. Houkuttelen myös mielelläni morsiamiani

huomaamaan ostotilanteessa puvun jälleenkäyttöominaisuuksia, toiset yllättyvät ja ihastelevat ajatusta, toiset pitävät ajatusta naurettavana ja haluavat vain tietää, missä voi myydä käytetyn morsiuspuvun.”

Jaana Laurilalla (haastattelu 5.4.2012) oli vähemmän kokemuksia muunneltavista morsiuspuvuista. Hänen mukaan Morsiusgallerian asiakkaat eivät juuri kysele muunneltavia pukuja ja jatkokäyttöä ajattelevat morsiamet ostavat selkeälinjaisia pukuja tai iltapuvun. Hän kannattaa yhden käyttökerran pukuja ja kokee asiakkaiden ajattelevan, että puvun pitää olla ja näyttää hääpuvulta. Hän kokee, että yleensä puku on morsiamille niin tärkeä, että jatkokäyttöä ei ajatella. Muunneltavien pukujen vähyden syyksi hän sanoo kysynnän puuttumisen.

Pukuni-yrittäjä Saara Toivasella (haastattelu 4.4.2012) oli jonkin verran kokemusta muunneltavien pukujen valmistuksesta. Hän mainitsi asiakkaiden ainakin kysyvän jatkokäyttömahdollisuuksia suunnitteluprosessin aikana. Toivanen on tehnyt muun muassa puvun, jossa oli irrotettavia osia ja hänellä on lisäksi valmistusta odottamassa tilauksia, joissa tulee olemaan irrotettava helma. Monet hänen asiakkaistaan miettivät hääpuvun käyttämistä juhlapukuna ja joskus mallista tehdään kapea jatkokäyttöä varten ja mietitään asusteiden lisäämistä kokonaisuuteen.

Toivasen kokemusten mukaan ekologisuus tuntuu olevan lisääntymässä ja jälkikäyttöä ajatellaan paljon. Kuitenkin hän kokee kynnyksen muutokseen olevan joskus korkealla, sillä morsiuspukuun liittyy niin vahvoja tunteita. Toivanen näkee muunneltavuuden ja uusiokäytön idean kannattavana. ”Puvun teettäminen on projekti, jossa pääsee vaikuttamaan jokaiseen yksityiskohtaan itse. Puvusta tulee siksi juuri asiakkaan näköinen ja on sääli, jos juuri omalle vartalolle tehtyä oman näköistä pukua pääsee käyttämään vain kerran. Tuntuu tuhlaukselta säilyttää kaunista pukua kaapissa. Siksi moni haluaa jo suunnitteluvaiheessa ottaa esille muunneltavuuden joko jo hääjuhlan aikana tai häiden jälkeen.” (Toivanen, haastattelu 4.4.2012.)

Myös Ateljee Aarian Terhi Löfman (haastattelu 4.4.2012) on valmistanut joitakin muunneltavia pukuja. Muunneltavuus on koskenut lähinnä puvun yläosaa ja neppareilla pukuun kiinnitettäviä osia. Hänen mukaansa erittäin harva asiakas on ilmaissut halua uusiokäyttöön pukujen teettämisen vaiheessa. Löfmanin mukaan monen asiakkaan visio puvusta on niin vahva, ettei suunnitellessa haluta ajatella jatkokäyttöä. Löfman on kuitenkin uudistanut useammankin morsiuspuvun juhlapuvuksi. Suurin osa puvuista tehdään vain hääjuhlaa varten. Uusiokäytön idealla tehdään vanhoista vintagepuvuista tai materiaaleista uusia pukuja.

Löfman on huomannut kierrätysajattelun olevan pinnalla, mutta uuden puvun elinkaarta ei juuri pohdita. Hänen mukaansa muunneltavien pukujen teettämisen vähyteen vaikuttaa se, että monet hakevat ideoita pukuihinsa morsiuspukuliikkeistä, internetistä ja lehdistä, joissa ei näy paljoakaan muunneltavuutta. Tämän vuoksi asiakkaat eivät miellä muunneltavuuden tarjoamia mahdolli-

suuksia. Muunneltavuuden idea ei myöskään toimi kaikissa pukumalleissa. Kuitenkin Löfmanin mielestä vanhojen pukujen ja materiaalien uusiokäyttö on kannattavaa aina, kun materiaalit ovat hyväkuntoisia. Muutosten teko saattaa kuitenkin olla hintavaa, joten taloudelliselta kannalta kannattaa harkita kuinka suuria muutoksia tehdään. Löfman arvostaa vanhojen vaatteiden ja materiaalien kulkeutumista sukupolvelta toiselle. Niiden hyödyntäminen tuo hänen mukaansa lisää tunnetta morsiuspukuun, mikä tekee puvusta merkityksellisemmän kantajalleen. (Löfman, haastattelu 4.4.2012.)

Haastattelujen pohjalta huomattiin alan ammattilaisten kokemusten muunneltavista morsiuspuvuista olevan hyvin erilaisia. Kysyntää niille selkeästi kuitenkin on. Morsiusgallerian vähäinen kysyntä selittyy osittain sillä, että liike keskittyy enemmän perinteisiin morsiuspukuihin ja siksi sieltä haetaan enemmän juuri niitä. Muunneltavia morsiuspukuja jonkin verran kuitenkin teetetään ja ostetaan.

Haastattelua edeltäneet käsitykset morsiuspukujen uusiokäytöstä vahvistuivat vastausten myötä. Morsiuspukuja halutaan monesti käyttää häiden jälkeenkin mutta sitä ei mietitä suunnitteluvaiheessa. Tämän vuoksi muunneltavia ja uusiokäytön idealla suunniteltuja pukuja ei teetetä niin paljon. Ehkä idea puvun jälleen käytöstä tulee vasta, kun puku on häiden jälkeen ollut kaapissa jonkin aikaa ja tunneside pukuun on heikentynyt.

Haastattelut myös vahvistivat messuhavaintojen yhteydessä tehtyä päätelmää siitä, että muunneltavien pukujen vähäinen mainostus vaikuttaa niiden kysyntään heikentävästi. Myös morsiuspukuihin liittyvät vahvat perinteet tuntuvat vaikuttavan paljon siihen, että muunneltavia pukuja ostetaan ja teetetään vähemmän.

Muunneltavuuden ja uusiokäytön suosio ei ainakaan haastatteluista päätellen ole tällä hetkellä kasvussa. Perinteet ovat niin vahvassa, että ekologisuus on vielä hyvin pieni osa puvun valintakriteerejä. Haastateltavat eivät kokeneet sen olevan tarpeeksi juurtunut kulttuuriimme, että sitä ajateltaisiin puvun valinnassa. Tämä vahvisti aiemmin tehtyjä päätelmiä tämän hetkisen yhteiskunnan kulutustottumuksista ja morsiuspukujen kertakäyttöisyyden suosiosta.

4 MUUNNELTAVAN MORSIUSPUVUN SUUNNITTELU

Suunnittelu on monivaiheinen prosessi, jossa on otettava huomioon kaikki tuotteen ulkonäköön ja lopputulokseen vaikuttavat seikat. Kun suunnittelulla on selkeä päämäärä, suunnittelun tulosten eli valmiiden suunnitelmien on vastattava suunnittelulle asetettuja lähtökohtia, ellei niihin ole tullut suunnittelun aikana muutoksia. Suunnitteluun liittyy paljon ideointia ja havainnollistamista, joiden tarkoituksena on auttaa pääsemään tavoiteltuun lopputulokseen. Jokaisella suunnittelijalla on omanlainen suunnitteluprosessi, mutta suunnittelussa on havaittavissa muutamia yleisiä peruselementtejä.

Kirjoittajien Eberle, Hermeling, Hornberger, Kilgus, Menzer ja Ring (2005) mukaan suunnittelussa on muodin ohella otettava huomioon ne näkökohdat, joiden pitää sekä leimata designia että vastata myös käyttöarvoa, kuten käyttötarkoitusta ja huoltoa. Olennaisia suunnittelun elementtejä ovat muodon lisäksi somisteet, materiaali, toimivuus ja valmistus.

Suunnittelu alkaa perussuunnittelulla, jossa määritellään linjat, istuvuus ja käyttömukavuus. Tämä käsittää esimerkiksi pituus- ja väljyyssuhteet, pitkitäis- ja poikittaislinjojen sijainnin ja suunnat sekä perusyksityiskohdat kuten hihat, kauluksen, kiinnityksen ja taskut. Perussuunnittelun kautta saadaan aikaan siluetti, kun taas saumojen ja reunojen avulla voidaan jakaa pinnat halutulla tavalla.

Vaateen tyyliä voidaan korostaa erilaisin yksityiskohdin, jolloin se voi saada käyttötarkoituksen mukaisen leiman. Vaatetta voi somistaa esimerkiksi erilaisin laskoksin, applikoinnein, koristetikkauksin, ruusukkein ja koristenuhoin. Vaateen luonteeseen vaikuttaa suuresti myös materiaali, joka toisaalta määrittää myös sen käyttömahdollisuuksia. Materiaalin valinnassa suuressa osassa ovat visuaaliset tekijät, kuten laskeutuvuus, väri, kuosi ja pintarakenne. Toisaalta on otettava huomioon käyttö-, kulutus- ja hoito-ominaisuudet, joihin vaikuttavat kuituraaka-aine, lankatyypit, pinnan rakenne ja viimeistys.

Vaateen käyttöarvoon ja toimivuuteen vaikuttavat olennaisesti myös kokoonpano ja vaatteet sisätyöt. Ne määrittävät materiaalin ohella tuotteen laatu- ja valmistustason. Edellä mainittuihin kuuluvat muun muassa vuoritus, kiinnittimet, sauma- ja huolittelutyön laatu ja muut ompelutekniset seikat. (Eberle ym. 2005, 218.)

4.1 Morsiuspuvun suunnitteluun vaikuttavat tekijät

Morsiuspuvun suunnittelussa asiakastyönä tärkeimpänä lähtökohtana ovat asiakkaan suunnittelijalle esittämät toiveet puvun lopputuloksen suhteen. Asiakkaan antamat mielikuvat puvun tyylistä, ulkomuodosta ja materiaalista ohjaavat pitkälti prosessin esteettistä puolta, mutta suunnittelussa on otettava huomioon monia muita edelläkin mainittuja tekijöitä.

Asiakastyönä suunniteltava morsiuspuku on uniikki teos, joka suunnitellaan asiakkaan tarpeiden mukaan ja yksilöllisesti vain kyseiselle asiakkaalle. Puku suunnitellaan valmistettavaksi käsityöllisin menetelmin, minkä vuoksi lopulliset rakenteet ja ominaisuudet voivat muotoutua valmistusprosessin aikana, eikä niitä tarvitse päättää vielä suunnitteluvaiheessa. Työ on mahdollista valmistaa ideoimalla ja kokeilemalla asiakkaan puvun kannalta parhaiden ratkaisujen löytymiseksi.

Morsiuspukusuunnittelussa mallien suunnittelua ohjaavat muun suunnittelun lailla vallalla oleva muoti ja trendit. Kuitenkin morsiuspukumuodin vaihtelu on hitaampaa mallien ja varsinkin siluettien pysytellessä vuodesta toiseen sa-

mankaltaisina. Morsiuspukujen muotokieli on usein ajatonta ja aina tyylikästä. Kuitenkin morsiusmuoti yleensä kuvastaa ajan muuta tyyli-ihannetta ja ilmapiiiriä. Nykyaikaisissa morsiuspuvuissa näkyy ajan yleiseen henkeen kuuluva persoonallisuuden korostuminen ja yksilöllisyyden tarve. Morsiuspuku-suunnittelu on rohkaistumassa, mikä näkyy mallien monipuolisessa kirjossa.

Muotia vahvempi vaikuttaja morsiuspukuja suunnitellessa on kuitenkin vuosisatojen hääperinteet. Tässäkin opinnäytetyössä havaittu vahva morsiusperinteiden arvostus ohjaa pitkälti suunnittelun linjoja. Tämä vaikuttaa muun muassa pukujen muotokieleen ja väreihin. Morsiusparin pukeutumista säätelevät vuosien perinteiden kautta muotoutuneet pukuetiketit. Asianmukainen pukeutuminen on kunnianosoitus tilannetta ja perinteitä kohtaan, minkä vuoksi varsinkin morsiamen puku kuvastaa usein tätä tunnelmaa.

Tapahtuman ainutlaatuisuudesta johtuen on tavanomaista, että morsiamen pukeutumiselle asetetaan erilaisia esteettisiä vaatimuksia. Morsiamen odotetaan olevan näyttävä, juhlava ja ottavan pukeutumisellaan paikkansa päivän huomion kohteena. Morsiamen pukeutumiselle muodostetaan usein alitajuisesti tiettyjä odotuksia, ja tilaisuuden tunnelma on erilainen, jos morsiuspuku ei kuvastakaan tilannetta ja täytä ennako-odotuksia. Morsiamen oma tyyli on tärkeintä puvun valinnassa, mutta tästä huolimatta morsiamen puku on aina juhlaväenkin mielenkiinnon ja mielipiteiden kohteena.

Käyttötarkoitus, häiden paikka ja ajankohta ovat olennaisessa osassa morsiuspukusuunnittelua. Ne on otettava huomioon niin puvun osien suunnittelussa kuin materiaalien valinnassa. Puvun on toimittava tarkoituksenmukaisesti ja sovelluttava käyttöön valitulla hääpaikalla valittuun aikaan. Vuodenaika ja hääjuhlan järjestys ulko- tai sisätiloissa vaikuttavat pitkälti siihen, mitä puvulta vaaditaan. Asiakkaan hääjuhla on alkukesästä, minkä vuoksi on varauduttava vaihteleviin olosuhteisiin. Materiaalien on oltava riittävän kevyitä ja ohuita, ettei tule kuuma, mutta asussa on oltava myös jotain, mikä lämmittää viileämmällä säällä.

Suunnittelussa pitää ottaa huomioon asiakkaan mielipiteen lisäksi halutun mallin, värimaailman ja tyylin sopivuus asiakkaan vartalolle. Mallin on sovitettava asiakkaan muodoille ja korostettava niiden parhaita puolia. Värin ja materiaalin sen sijaan on sovittava asiakkaan iholle. Tyylin on istuttava asiakkaan olemukseen ja näytettävä asiakkaalle luontevalta. Usein morsiuspukua teetettäessä asiakkaat ovat kuitenkin tietoisia omasta tyylistään ja heille sopivista ja sopimattomista malleista ja väreistä, mikä helpottaa suunnittelua.

Myös erilaisten materiaalien saatavuus on otettava huomioon suunnittelussa. Kankaiden värit vaihtelevat kausittain ja kiinnittimiä on rajallinen määrä saatavilla. Värit on suunniteltava siten, että niissä on pientä joustovaraa, mikäli juuri haluttua sävyä ei sillä hetkellä olekaan saatavissa.

Vaatteen, ja varsinkin morsiuspuvun, on tarkoitus korostaa kantajansa persoonallisuutta. Asussa viihtyy vain, jos se sopii omaan tyyliin ja luonteeseen.

Tämän vuoksi ymmärrys asiakkaan tyylin ja olemuksen tärkeimmistä ominaisuuksista on olennaista onnistuneelle suunnittelulle. Suunnittelussa on tähdättävä asiakkaan huomiointiin kokonaisvaltaisesti. Lopputulos on onnistunut, kun asiakas on tyytyväinen. Puvussa viihtyvä morsian näyttää kauniilta, oli tyyli mikä tahansa.

4.1.1 Asiakkaan toiveiden huomioiminen

Asiakkaan morsiuspuvun suunnittelun tärkeimpänä lähtökohtana oli asiakkaan tyylin ja toiveiden toteuttaminen tavalla, joka sopii hänen persoonaansa ja tuo esiin parhaat puolet hänen vartalostaan. Tärkeintä oli ymmärtää asiakkaan toiveiden takana olevaa ajatusmaailmaa liittyen puvun käyttötarkoitukseen ja muotokieleen ja suunnitella puku sen pohjalta.

Ennen puvun suunnittelun aloittamista oli tärkeää perehtyä asiakkaan tyyliin ja haastatella häntä perusteellisesti. Vain siten oli mahdollista ymmärtää, mitkä asiat ovat hänelle tärkeimpiä morsiuspuvun ulkonäön ja funktion suhteen. Suunnittelijan ja asiakkaan välisen vuorovaikutuksen toimiminen on usein olennaisin tekijä puvun lopputuloksen onnistumisessa ja asiakkaan toiveiden täyttymisessä.

Asiakkaan tyylin hahmottamisessa auttoi vuosien ystävyys, jonka aikana hänen tyylistään on ollut helppo muodostaa tarkka kuva. Tämä auttoi myös asiakkaan morsiuspuvulle asettamien toiveiden hahmottamisessa. Asiakas painottaa asuvalinnoissaan yleensä ajattomuutta, naisellisuutta ja laadukkuutta yhdistäen ne samalla värikyyteen ja mukavuuteen. Hän valitsee enemmän käytännöllisen ja yksinkertaisen vaatteensa kuin jotain liian räikeää ja huomiota herättävää. Asiakas osaa tuoda esiin parhaat puolensa, mutta pitäytyy usein mieluummin neutraaleissa asuvalinnoissa. Hän pukeutuu enemmän peittävään kuin paljastavaan. Pukeutumisessa heijastuu samanaikaisesti toisaalta hänen vaatimattomuutensa ja toisaalta hänen pirteä luonteensa.

Asiakkaan ajatusmaailman kartoittamisesta selvisi, että hänellä oli jo tarkka käsitys siitä, millainen valmiin puvun tulee olla käyttötarkoitukseltaan, mutta puvun muotokielelle hän ei asettanut aluksi kovin paljon rajoitteita. Asiakkaan morsiuspuvulle asettamien toiveiden kulmakivenä oli saada puku, jota voi ainakin osittain käyttää häiden jälkeen. Hän koki turhaksi panostaa liikaa yhden päivän pukuun ja halusi siksi jotain, mitä voi käyttää myöhemminkin. Tämä on toisaalta hyvin ekologinen ja toisaalta taloudellinenkin katsantokanta. Asiakas kuitenkin koki tärkeimmäksi kriteeriksi käytännöllisyyden, hän ei halunnut turhaa pukua, joka vain jätetään vaatekaappiin käytön jälkeen.

Asiakkaalle häät ovat tärkeä tapahtuma, joten pukuunkin liittyy tunnesiteitä ja hän kokee morsiuspuvun tärkeäksi vaatekappaleeksi. Tämän vuoksi hänestä olisi miellyttävää voida käyttää pukua jälkikäteenkin. Alustavasti hän suunnitelti voitavansa käyttää pukua joko juhlapukuna tai erityistilaisuuksissa, kuten hääpäivänä. Monilla on hääpäivään liittyviä perinteitä, joten asiakas sai idean,

että hän voisi perustaa oman häääpäiväperinteensä ja pitää pukua vaikka joka häääpäivä juhliessaan miehensä kanssa. Siten pukuun liittyvä symboliikka ja tunne olisivat mukana joka häääpäivänä.

Asiakkaan kanssa tehtiin matka Helsingin hääämessuille vuonna 2010 asiakkaan pukutoiveiden kartoittamiseksi. Hän näki siellä muunneltavan morsiuspuvun, josta irrotettiin helma, jolloin puvusta tuli minimittainen mekko. Hän ihastui muunneltavuuden ideaan ja päätti, että haluaa itsekin puvun, josta voi helposti poistaa osan ja siten saada myöhempää käyttöä varten kotelomekon. Kotelomekosta olisi todennäköisesti hänelle enemmän hyötyä kuin pitkästä puvusta, sillä se sopisi useaankin tilaisuuteen. Hän ei kuitenkaan halunnut samanlaista pukua kuin messuilla oli, vaan hän halusi helmasta erilaisen ja koki myös, ettei messuilla ollut vartalonmyötäinen malli olisi sopinut hänelle. Puvulle siis määrittyi lisää kriteerejä. Puvussa tuli olla kotelomekko ja jollain menetelmällä irrotettava pidempi helma.

Asiakas ei kokenut morsiuspukuihin perinteisesti liitettävää valkoista väriä omakseen. Hänelle oli tärkeää voida käyttää pukua myöhemmin, mutta hänestä tuntui, että täysin valkoista pukua hän ei tulisi käyttämään. Niinpä puvun tuli olla osittain värillinen ja värien oli sovittava häiden teemaväreihin oliivin vihreään ja luumuun. Asiakkaan mielestä morsiuspuvussa kuitenkin kuuluu olla valkoista, joten puvussa oli oltava sitäkin. Lopulta alkoi muotoutua selkeämpi käsitys siitä, millainen valmiin puvun tuli olla. Asiakkaan ideaali morsiuspuvun suhteen oli, että häääpäivänä puku olisi pitkähelmainen ja puvussa olisi enemmän valkoista. Jälkeenpäin käytettävä kotelomekko olisi kuitenkin enimmäkseen värillinen ja sen helma olisi noin polvipituinen.

4.1.2 Muunneltavan morsiuspuvun suunnittelun erityispiirteet

Muunneltavuus tuo omat haasteensa morsiuspuvun suunnitteluun. Muunneltavuuden idea tekee suunniteltavasta tuotteesta monimutkaisemman kokonaisuuden, minkä vuoksi suunnittelussa on huomioitava enemmän asioita suhteessa tavalliseen morsiuspukusuunnitteluun. Perinteinen morsiuspuku on yleensä yhtenäinen puku tai asukokonaisuus, jolla on yksi käyttötarkoitus ja siten puvun tulee toimia vain yhdellä tavalla yhdessä juhlassa. Muunneltavan puvun on tarkoitus olla toimiva sen jokaisessa käyttötarkoituksessa.

Muunneltavalla puvulla on käsitteen määritelmän mukaisesti vähintään kaksi käyttötapaa. Useat tavat käyttää pukua mahdollistavat puvun käytön erilaisissa tilanteissa ja siten sillä voi olla useampi käyttötarkoitus. Tämä aiheuttaa vaatimuksia puvun ulkomuodolle ja rakenteille. Jokainen morsiuspukumalli ei toimi muunneltavana, mikä aiheuttaa haasteita muunneltavan puvun suunnittelulle. Haastavaa on myös sopivien rakenteiden suunnittelu. Rakenteet on mietittävä siten, että malli toimii, kuten sen on tarkoitettu.

Muunneltavaa pukua suunniteltaessa on jatkuvasti pidettävä mielessä puvun monimuotoinen käyttötarkoitus. Pukua ei voi suunnitella pelkän estetiikan

pohjalta. Suunnittelussa on jatkuvasti myös mietittävä rakenteita ja mallin toteutettavuutta käytännössä. Siten suunnittelu on monimutkainen prosessi, joka koostuu pitkälti luovasta ideoinnista ja ongelmanratkaisusta. Toimivien ratkaisujen löytyminen vaatii suunnittelijan potentiaalin hyödyntämistä ja kiinnostunutta ja kokeilevaa asennoitumista muunneltavuuden käsitteeseen.

Muunneltavan puvun suunnittelussa, kuten asiakkaiden kanssa työskentelyssä yleensä, on kuitenkin tärkeintä asiakkaan toiveiden toteutuminen. Lisäksi on kuitenkin yhdistettävä asiakkaan käsitys muunneltavuudesta siihen, mikä toimii. Tässä työssä muunneltavuuden tuoma suurin haaste suunnittelulle on toimivien helmaratkaisujen löytyminen, jotta puvusta tulee todella asiakkaan toivomusten mukainen.

4.2 Ideointi

Ideointia tehtiin sekä asiakkaan pukua ajatellen että muunneltavan puvun mahdollisuuksien selvittämiseksi eli malleja pyrittiin luonnostelemaan niin asiakkaan toiveiden mukaisesti kuin tutkimismielessä. Asiakkaan puvun ideointi palveli molempia tarkoituksia, joten kokonaisvaltaisesti ideointi seurasi enimmäkseen asiakkaan puvun suhteen tehtyjä päätöksiä ja linjauksia.

Asiakkaan morsiuspuvun ideoinnissa lähdettiin liikkeelle aiemmin määritellyn muunneltavuuden yhdistämisestä asiakkaan häihin suunniteltuun teemaan ja sen tuomaan tunnelmaan (kuva 15). Asiakkaan häät on suunniteltu rennoiksi ja melko perinteisiksi maalaishäiksi. Häiden teemaväreiksi on valittu luonnonläheiset vihreän sävyt, erityisesti oliivin vihreä, sekä korostusväriksi luumu. Puvun ideoinnin lähtökohdaksi valittiin kaksivärisyys. Puvussa yhdistyisi valkoinen jompaankumpaan teemaväriin.

Kuva 15. Asiakkaan häiden teemavärejä ja koristeluja. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Inspiraatiota haettiin niin lehdistä kuin internetistä. Ideointia tehtiin niin puvun muodon kuin materiaalinkin suhteen. Tavoitteena oli määrittää aluksi puvun peruslinjat ja siluetti, minkä jälkeen voitaisiin suunnitella yksityiskohtia samalla pohtien mallin toimivuutta muunneltavana. Asiakas oli ideoinnissa mukana alusta lähtien ja luovana ihmisenä teki myös omia ehdotelmiaan ja luonnostelmiaan puvusta. Ideointivaiheessa molemmat pohtivat erilaisia toteutuksia ja välillä tavattiin ja keskusteltiin syntyneistä malleista. Ideointi (Kuva 16) toteutettiin avoimena vuorovaikutuksena, jossa asiakas esitteli ideoitaan ja niitä lähdettiin jalostamaan ja jatkokehittämään. Toisinaan taas asiakas hoiti esitellyn idean jatkokehittelyn.

Kuva 16. Alkuluonnoksia puvun siluetista ja yksityiskohdista.

Alkuideoinnin pohjalta päätettiin puvun perussiluetiksi a-linja. A-linja pukee useimpia ja asiakas koki sen itselleenkin sopivimmaksi ja miellyttävimmäksi puvun muodoksi. A-linjaiseen pukuun on myös helppo lisätä erilaisia yksityiskohtia, kuten kerroksellisuutta tai laskoksia. Morsiuspuku nähdään usein olkaimettomana, joten oli luonnollinen valinta ideoida enimmäkseen olkaimettomia pukuja. Olkaimettomaan malliin olisi lisäksi helppo myöhemmin halutessaan suunnitella olkaimet ennen mallin valmistusta.

Asiakkaan tyyli ohjasi pitkälti ideointia. Asiakas ei halunnut liian rönsyilevää pukua, joten ideoinnissa keskityttiin maltillisiin muotoihin ja koristeluihin. Ideoituissa yksityiskohdissa näkyi muun muassa laskoksia ja poimuja sekä värien, muotojen ja materiaalien kanssa leikittely. Morsiuspukujen yksinkertaista siluettia rikotaan usein epäsymmetrisillä linjoilla ja yksityiskohdilla. Niiden avulla saadaan helposti asuun kiinnostavuutta. Myös asiakasta kiinnosti varsinkin helman epäsymmetrisyys, joten ideoinnissa pyrittiin kehittämään erilaisia malleja, joissa olisi epäsymmetrisyyttä.

Muunneltavuutta luonnosteltuihin pukuihin pyrittiin saamaan suunnitteleamalla erilaisia helmarakenteita. Muunneltavuuden ideana useimmissa malleissa on helman lyhentäminen poistamalla pidempi hameosa. Joissakin malleissa hameosa on kotelomekon alla (Kuva 17), jolloin lyhyt mekko näkyy enemmän ja alta pilkistää pidempi helma. Toisissa malleissa hameosa on mekon päällä (Kuva 18). Näissä malleissa vyötärölle suunniteltiin erilaisia nauhoja ja kaitaleita, jotka peittäisivät jatkokohtan vyötäröllä. Asiakasta kiinnostivat enemmän tällaiset mallit, joissa pitkä hameosa on kotelomekon päällä. Niinpä niitä pyrittiin luonnostelemaan lisää ja malleja pyrittiin jatkokehittämään, jotta sopiva suunnitelma löytyisi.

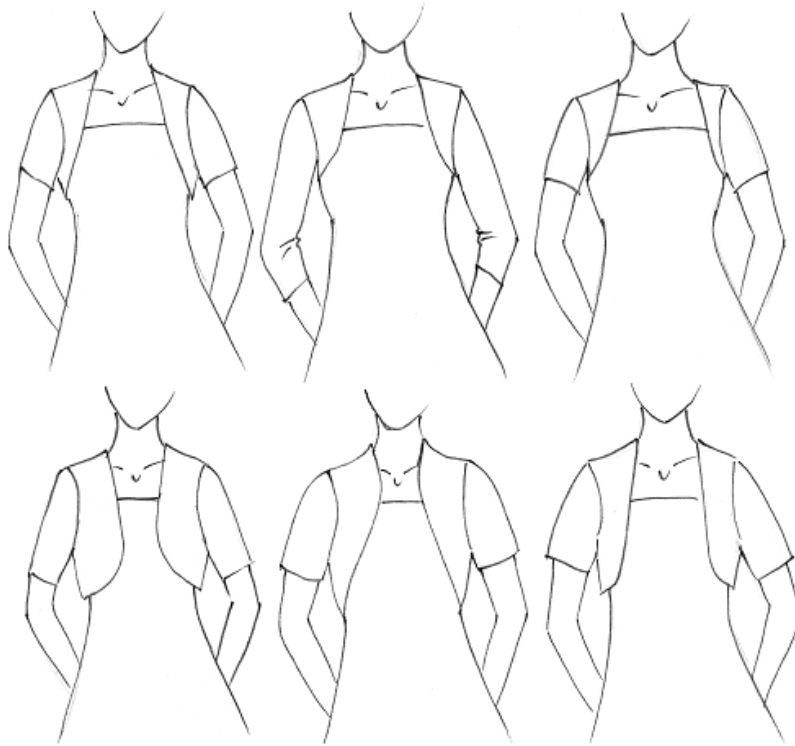
Kuva 17. Luonnoksia puvuista, joissa erillinen helma mekon alla.

Kuva 18. Luonnoksia puvuista, joissa erillinen helma mekon päällä.

Moni asiakas haluaa morsiuspukuunsa jonkinlaisen erillisen yläosan viileän ilman varalta. Myös tässä työssä asiakas halusi asuun sopivan boleron, joka lämmittäisi illalla ja toisaalta peittäisi paljasta selkää. Asiakas tuntee olonsa mukavammaksi, jos vaate ei ole liian paljastava, mutta halusi kuitenkin morsiuspukuun melko matalan selkäosan. Bolero oli tässä mielessä kätevä ratkaisu, sen voi halutessaan pukea tai ottaa pois. Asiakas myös halusi kunnioittaa vanhaa kirkkoperinnettä, ettei hartioiden tule olla paljaat kirkossa ja halusi tämän vuoksi vaatteen, joka peittää hartiat vihkimisen ajan. Bolero on lisäksi hyvä tapa saada asuun lisävaihtelua, mikä lisää puvun muuntelumahdollisuuksia. Asiakkaalla oli melko selkeä käsitys, millaisen boleron haluaa, mutta

siitäkin tehtiin muutamia luonnoksia (Kuva 19). Asiakas halusi lyhyen boleron, joka peittää paljaan selän, mutta ei asun etuosaa. Hihojen pituuden suhteen hän oli ideointivaiheessa vielä päättämätön.

Kuva 19. Boleroluonnoksia.

Ideoinnin tuloksena syntyi useita vaihtoehtoja muunneltavasta morsiuspuvusta. Muunneltavuus oli suunnitelmassa pääasiassa pitkän puvun muuttamista lyhyeksi. Asiakas mieltyi malleihin, joissa oli kotelomekon päällä erillinen hameosa ja vyötärökohtaa oli peittämässä erilaisia kaitaleita. Hän piti malleista, joissa oli poimuja tai laskoksia, varsinkin vyötärön ja helman alueella. Mallin päättäminen vaati kuitenkin hieman aikaa ja pohdintaa.

4.3 Mallin valinta

Mallin valintaa ei kiirehditty vaan katsottiin paremmaksi luonnostella erilaisia pukuja, kunnes löytyy juuri se malli, jossa toteutuvat kaikki puvulle asetetut kriteerit. Tavoitteena oli suunnitella puku, joka täyttää kaikki asiakkaan toivomukset. Asiakas piti monesta mallista, eikä ollut varma, mitä todella haluaa puvulta visuaalisesti, joten valintaprosessille annettiin aikaa. Asiakkaan toiveiden selkeytymiseksi päätettiin käydä morsiuspukuliikkeessä tutkimassa ja sovittamassa pukuja. Tarkoituksena oli selvittää, miten valittu a-linja sopii asiakkaalle ja mitkä yksityiskohdat ja materiaalit miellyttävät asiakasta eniten.

Pukuja lähdettiin sovittamaan Tampereen Morsiusgalleriaan. Asiakas sovitti useita pukuja, jotta hänelle selkeytyisi idea omasta puvusta. A-linja puki asiakasta todella hyvin, joten ideoinnissa oli oltu oikeilla linjoilla. Myös laskokset ja epäsymmetriset linjat olivat asiakkaalle edelleen miellyttävimmät yksityiskohdat, joten niissä päätettiin pitäytyä. Pukujen sovittaminen siis vahvisti jo aiemmin tehtyjä päätöksiä mallin suhteen. Asiakas oli ilmaissut pitävänsä taftista puvun materiaalina ja pukuja sovittaessa tämäkin käsitys vahvistui ja päätettiin, että puku valmistettaisiin taftista.

Merkittävin löydös pukuja sovittaessa olivat morsiuspuvut, joissa oli paljon tylliä helmassa. Asiakas ihastui malleihin, joiden helmassa päällyskangas oli leikattu helmassa kaarevasti paljastaen muhkean tyllihelman. Hän ei ennen sovittamista pitänyt tyllihelmaa tyyliinsä sopivana, mutta muutti mielensä sovitusvaiheessa. Hän löysi sen, mitä halusi omalta puvultaan. Niinpä asiakkaan pukuun päätettiin tehdä vastaava helma yhdistäen sen muunneltavuuteen ja laskoksiin puvun miehustassa. Puvusta tarvitsi enää tehdä yksi luonnos ja asiakkaan toiveet täyttävä malli löytyi.

Valitussa mallissa puetaan alimmaksi kotelomekko, sen päälle pitkä tyllihame ja vyötärölle helmaan asti ulottuva kaitale, jossa on laskoksia. Puvusta päätettiin tehdä muuten luumun värinen, mutta kaitale olisi valkoinen (Kuva 20). Seuraavaksi alettiin pohtia puvun muunneltavuutta. Pukua voisi käyttää morsiuspukuna ja kotelomekkona, mutta sitten tuli mieleen, että miksi tyytyä kahden käyttötapaan, kun suunnitellussa mallissa on potentiaalia enempäänkin. Huomattiin, että kotelomekkoa voisi käyttää tyllihameen päälläkin näin luoden uuden käyttötavan. Valkoinen kaitale olisi ainoa, millä olisi yksi käyttötarkoitus. Tajuttiin kuitenkin, että sitäkin voisi käyttää monella tavalla, jos malli olisi käännettävä ja toisella puolella luumun värinen kangas. Näin puvulle keksittiin yksi käyttötapa lisää. Eikä mikään estäisi kaitaleen käyttämistä pelkän kotelomekon kanssa, jos kokonaisuus vain toimii. Asiakas ihastui valtavasti ideaan, joten puku päätettiin toteuttaa näin. Puvulla olisi siten vähintään neljä käyttötapaa ja siitä tulisi siten muunneltava sanan todellisessa merkityksessä.

Kuva 20. Valittu pukumalli.

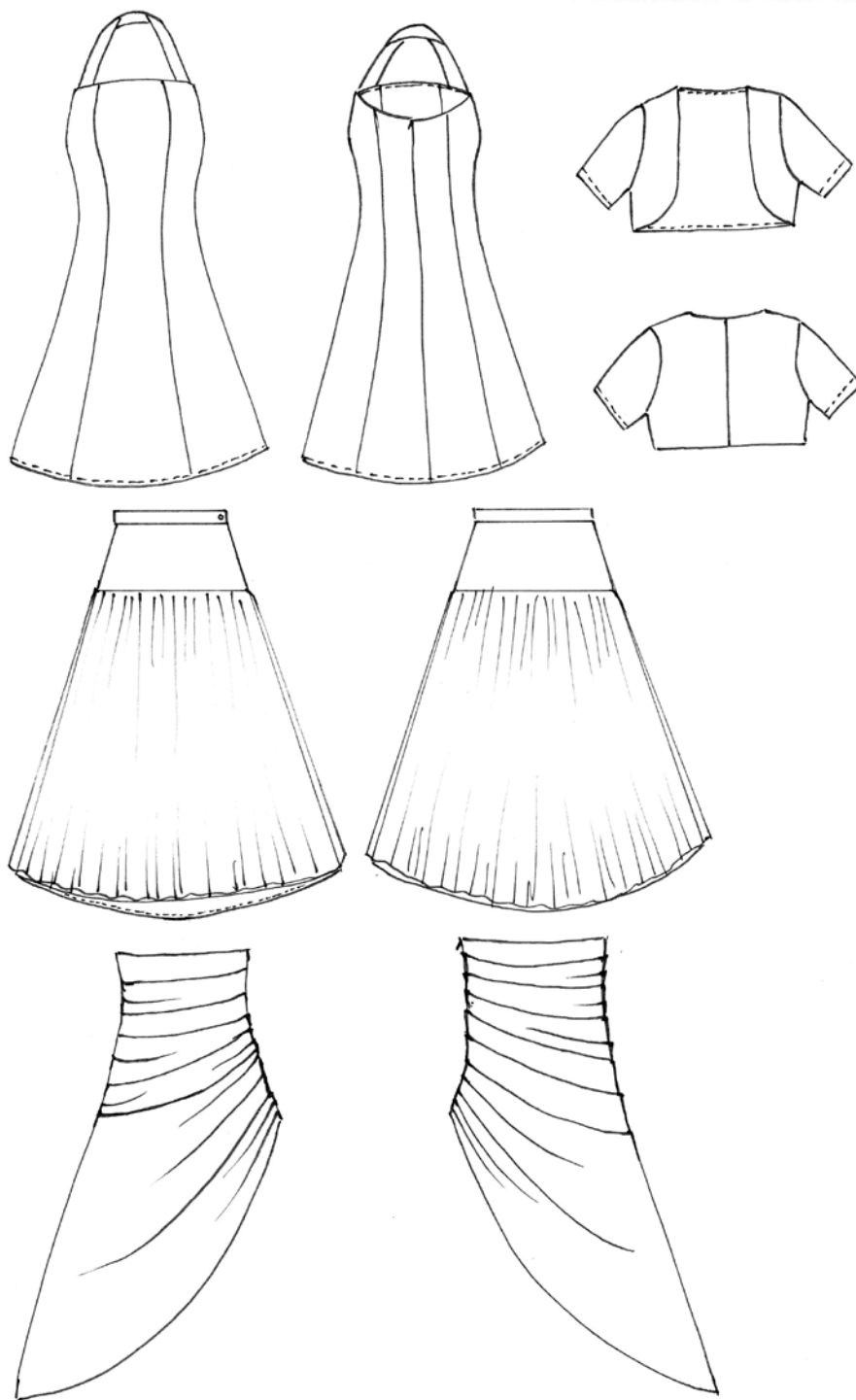
Malli suunniteltiin aluksi olkaimettomaksi, mutta myöhemmin asiakas arveli, että hänen tulee olkaimetonta pukua vaistomaisesti nosteltua yläreunasta jatkuvasti, joten todettiin, että pukuun kannattaa laittaa olkaimet. Asiakas ilmaisi haluavansa pukuun mieluiten halterneck-olkaimen. Se sopii useimpiin pukuihin, joten valinta oli selvä. Vielä piti valita boleron malli. Se oli nopeampi prosessi, sillä asiakas tiesi alusta alkaen, mitä haluaa bolerolta. Boleron malliksi valittiin lyhythihainen niukka ja selkeälinjainen malli, joka toteuttaa käyttötarkoituksen viemättä huomiota puvulta (Kuva 21).

Kuva 21. Valittu boleromalli.

Muunneltavan morsiuspuvun suunnittelu

Valittu malli oli idean monimutkaisuudesta huolimatta melko selkeälinjainen. Puku koostuu yksittäisistä vaatekappaleista, joissa on selkeät rakenteet, jotka tekevät puvusta toimivan asukokonaisuuden (Kuva 22). Vaikka valittu väri ja puvun käyttötarkoitukset ovat moderneja ja vähemmän tavanomaisia, noudattelee puvun muotokieli melko perinteisiä linjoja. Puku on samanaikaisesti sekä dramaattinen että hillitty.

Kuva 22. Tasokuvat.

4.4 Materiaalien hankinta

Asiakkaalle oli tärkeää, että pukuun löytyy oikeanlaiset ja -väriset materiaalit. Luumun värisen taftin piti olla juuri oikean sävyistä, jotta se sopii jo hankittuun juhلالaukkuun ja sulhasen kravattiin. Värin tuli olla myös teemaan ja asiakkaan ihoon sopiva. Tyllin sävyn tuli sopia taftiin ja valkoisen taftin sävyn toimia hyvin luumun kanssa. Kiinnikkeiden eli pääasiassa piilovetoketjujen tuli myös olla oikean värisiä. Sopivien materiaalien löytyminen vaati käymistä useassa kangasliikkeessä, mutta lopulta löytyi asiakkaan toiveet täyttävät kankaat ja muut tarvikkeet.

Haasteena materiaalien hankinnassa oli muun muassa taftin sävyjen rajallinen määrä. Aluksi vaikutti, että sopivaa ei löydy. Kuitenkin sattuman kautta toiselta paikkakunnalta löytyi sopivan sävyinen luumu tafti. Valittu kangas oli hieman joustavaa ja siksi kalliimpaa kuin muut taftit, mutta asiakas oli tyytyväinen valintaansa ja toisaalta joustavuudesta on myöhemmin etuakin. Elastani tekee taftista hieman laskeutuvampaa ja vähemmän rypistyvää, joten valittu materiaali on käytön kannalta tavallista taftia parempi valinta.

Myös tylleissä väri vaihtoehdot ovat rajalliset, joten ennen materiaalin hankintaa sopivan tyllin löytyminen epäilytti. Jos oikeaa tyllin väriä ei olisi löytynyt, olisi koko puvun värimaailma pitänyt miettiä uudestaan, sillä tylli oli niin oleellisessa osassa puvun ulkomuotoa. Kuitenkin saatavilla oleva luumun sävy oli juuri oikea. Tämän jälkeen muut materiaalit löytyivätkin ongelmitta.

Valkoisen kaitaleen toiselle puolelle asiakas päätti valita tummemman luumun sävyn kuin muussa puvussa. Näin kaitaletta toisin päin käytettäessä puku ei ole yksivärinen. Tummempi tafti on rypyytaftia, mikä lisää kaitaleen esteettistä kiinnostavuutta. Ainoa ongelma on tumman ja vaalean materiaalin yhdistämisen aiheuttama pesuominaisuuksien vaikeutuminen. Puku on pestävä pesulassa jos haluaa varmistua, että tumma kangas ei värjää valkoista kastuessaan. Kuitenkin pienimittaisen pesukokeilun tuloksena todettiin, että yksittäisessä pesussa valkoinen ei värjäy. Jos puku käyttäessä kastuu, valkoinen puoli ei siis värjäy, mutta useamman kertaa pestäessä tumma kangas saattaisi kuitenkin vähitellen värjätä valkoisen, joten on varmempaa pestä kaitale pesulassa.

Juuri asiakkaan pukuun suunniteltujen materiaalien löytyminen onnistui suhteellisen vaivattomasti ja pukuun saatiin asiakkaan tarkkojen värimääritysten mukaiset kankaat. Usein materiaalien hankinta tuottaa vaikeuksia, sillä saatavilla ei välttämättä ole juuri oikeanlaisia kankaita. Tällöin alkuperäisiä suunnitelmia joudutaan muuttamaan tai sopivien materiaalien löytymiseen joudutaan käyttämään enemmän aikaa ja resursseja. Tässä tapauksessa materiaalit löytyivät ajan ja rahallisten resurssien määrittämässä rajoissa, eikä muutoksia tarvinnut tehdä.

5 VALMISTUSPROSESSI

Vaatteen mittatilausvalmistus on usein monimutkainen prosessi, jossa on erilaisia vaiheita, joiden onnistuminen edellyttää edellisen vaiheen huolellista suorittamista. Jos kaavoituksessa ei ole riittävän tarkka, ei puku ole oikean muotoinen ja saumat saattavat vetää vinoon. Jos sovituseroita eli sovitteita ja sovituseroita ei tee huolellisesti, puvusta ei tule istuva ja malli ei välttämättä toimi suunnitelmien mukaan. Varsinkin asiakastyössä istuvuus on yksi tärkeimmistä asioista ja siksi se on saatava toimimaan. Morsiuspuvussa istuvuus ja mallin toteutuminen ovat erityisen tärkeitä, sillä onnistunut ja hyvin istuva puku on usein isossa asemassa morsiamen häääpäivän onnistumisessa.

Ennen asiakkaan puvun valmistuksen aloittamista suunniteltiin tarkkaan, mitkä asiat ovat oleellisia ja miten ne tulee toteuttaa, jotta puku onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Onnistunut lopputulos edellytti etenkin valmistuksen tarkkaa suunnittelua ja huolellista työskentelyä. Lopputuloksen tuli olla laadukas ja istuva ja muunneltavuuden toimia kuten suunniteltiin. Puvun onnistumisen kannalta valmistusprosessin tärkein vaihe oli sovitteiden valmistus ja sovitustilanteet, jotka mahdollistivat puvun muokkaamisen asiakkaan vartalolle sopivaksi.

Odotukset valmistusprosessille olivat ristiriitaiset. Toisaalta puku oli suunniteltu rakenteiltaan melko selkeäksi, joten valmistuksen piti olla yksinkertainen toteuttaa, mutta toisaalta muunneltavuuden onnistuminen jännitti. Varsinkin käännettävän kaitaleen valmistus vaikutti haastavalta; mitä jos idea ei toimisi-kaan? Kuitenkin haasteeseen tartuttiin mielenkiinnolla ja valmistusprosessi toteutettiin sen vaatimalla huolellisuudella.

5.1 Kaavoitus ja sovitteet

Kaavoituksessa hyödynnettiin tietokoneavusteista ja manuaalista kaavoitusta. Kaavoitus aloitettiin hakemalla puvun peruskaavat Grafis-kaavaohjelman Müller & Sohn -kaavajärjestelmästä ja sarjomalla ne asiakkaan mittojen mukaisiksi. Asukokonaisuuden eri osien kaavat kuositeltiin peruskaavasta manuaalisesti. Kaavoituksessa tärkeintä oli osata siirtää pukuun suunnitellut linjat kaavoihin. Kotelomekon, hameen ja boleron kaavoitus oli yksinkertaista ja onnistui ongelmitta. Käännettävän kaitaleen toiselle puolelle kaavoitettiin perusmuoto ja leikkaussaumot, jotka mahdollistavat kaitaleen istuvuuden vyötäröltä. Laskostetun puolen kaavat voitiin tehdä vasta sovituseroissa tehdyn muotoilun jälkeen.

Sovitteiden valmistuksessa tärkeintä oli sopivien linjojen, pituuksien ja istuvuuden määrittäminen. Kotelomekko oli asukokonaisuuden eri osista se, jonka istuvuuden onnistumiseen oli kiinnitettävä eniten huomiota. Vaatii useamman sovituskerran, ennen kuin mallista tuli täysin asiakkaan muotojen mu-

kainen. Hameen sovitteessa olennaisinta oli määrittää istuvuus vyötäröltä, helman pituus ja ympärysmitta. Sovitteen palveltua tarkoituksensa, siitä tehtiin vannealushame pukua varten. Tylliosuudesta ei tehty sovitetta suunnittelun rakenteen ollessa riittävän yksinkertainen toteutettavaksi suoraan varsinaisista pukukankaista.

Käännettävästä kaitaleesta tehtiin ensin sovite, jolla selvitettiin perusmuodot, istuvuus ja helman linja. Helmaosan leveyttä ja laskosten paikkaa ja suuruutta ei kuitenkaan voinut määrittää ennen tyllihameen valmistusta. Oli mahdotonta määrittää tyllin vaatima tila silmämääräisesti poimuttamalla tylliä. Niinpä lopullinen tyllihame oli valmistettava, jotta käännettävä kaitale voitiin muotoilla sen päälle. Odotetusti tylli vei enemmän tilaa kuin oli arvioitu, joten kaitaleesta tehtyä perussovitetta jouduttiin muokkaamaan, jotta se laskeutuisi kauniisti tyllihameen päälle. Korjauksien jälkeen kaitaleen sovite oli sopivan muotoinen ja laskostettu osa saatettiin muotoilla siihen mallinukan päällä. Muotoileminen toi puvun valmistusprosessiin haastavuutta. Vaikeinta oli saada sivusaumat muotoilemalla suoriksi ja saada kangas laskeutumaan kauniisti helmassa.

Boleron sovitteessa olennaisinta oli boleron lopullisten linjojen määrittäminen. Mallista tehtiin hieman väljä, jotta boleroa on mukava käyttää eikä se hiesta. Väljyyttä malliin tuli muun muassa muotolaskosten poistosta. Muotolaskokset olisivat rikkoneet jo niukkaa boleron mallia entisestään, joten päätettiin, että bolero näyttää paremmalta ilman niitä. Sovittaessa määritettiin lähinnä etureunan kaarevuus ja boleron pituus, minkä jälkeen mallista saatiin asiakkaan toiveiden mukainen.

Sovitteiden valmistuksen (kuva 23) ideana oli suunnitellun mallin toteutumisen lisäksi selvittää muunneltavuuden toimivuus. Tämä selvitettiin kokeilemalla sovitusvaiheessa eri pukemistapoja. Muunneltavuus vaikutti toimivan, pukujen muodot ja väljyydet olivat sopivat mahdollistaakseen tämän. Muunneltavuuden todellinen toimivuus kuitenkin selviäisi paremmin puvun valmistuttua. Varsinaisia tuotteita valmistettaessa muun muassa käännettävään kaitaleeseen tulisi vasta vetoketju, minkä jälkeen vaatekappaleen toimivuus olisi kunnolla nähtävissä.

Kuva 23. Sovitteita eri vaiheista. (Kuva: Kirsi Ylenius)

5.2 Puvun valmistus

Morsiuspuvun, kuten muidenkin juhlavaatteiden, valmistuksessa on erittäin tärkeää siisti ja tasainen työnjälki. Morsiuspuvulta odotetaan tiettyä laadukkuutta ja esteettistä virheettömyyttä. Käytettäessä ohuita materiaaleja pienikin virhe saumassa voi saada kankaan vetämään, mikä vaikuttaa lopputulokseen heikentävästi. Asiakastoissa laatu on ensiarvoisen tärkeää, sillä sen pohjalta asiakkaat usein valitsevat, missä teettävät pukunsa. Laadukasta työtä arvostetaan ja siihen ollaan valmiita panostamaan enemmän. Morsiuspuvuissa laatu on osa kokemusta. Harvoin nainen pukeutuu mihinkään niin erityiseen kuin

morsiuspuku, joten puvun laadukkuus on tärkeää jo pelkästään tilanteen tuomien odotusten vuoksi.

Asiakkaan puvussa laadukkuutta tavoiteltiin kiinnittämällä erityistä huomiota ompelujälkeen ja ompeluteknisiin ratkaisuihin, kuten valittujen rakenteiden sopivuuteen, tarpeellisten tukimateriaalien käyttöön ja vuoritukseen. Valmistuksen vaiheet suoritettiin huolellisesti ja työn laadukkuutta pyrittiin lisäämään kankaiden oikeanmukaisilla esikäsitteilyillä, saumojen huolittelulla ja saumanvarojen huolellisella silittämällä. Kotelomekkoon ja käännettävään kaitaleeseen lisättiin metalliset spiraalitulitukset tuomaan ryhdikkyyttä ja parantamaan istuvuutta entisestään.

Sovitteiden huolellisen valmistamisen ansiosta varsinaisen puvun valmistus sujui suuremmista ongelmista. Kotelomekon malli toimi hyvin valitussa kankaassa. Taftin ohuuden vuoksi mekon istuvuus oli tärkeää. Kuitenkin sovitusvaiheessa mallin muokkaus ja kaavojen hienosäätäminen oli ollut riittävää, sillä tafti laskeutui hyvin. Mekkoon valmistettiin halterneck-olkain, jonka muoto oli määritelty sovitusvaiheessa. Olkaimen alapuolelle lisättiin nauhalenkit, jotka kiinnitetään puvun alla käytettyjen liivien olkaimeen pitäen sen siten piilossa mekon olkaimen alla.

Tyllihameen valmistus oli selkeää ja ongelmattonta. Tyllin määrä oli sopiva suunniteltuun malliin ja siihen tuli riittävästi poimuja tavoitellun lopputuloksen aikaan saamiseksi. Helmaan jätettiin aluksi hieman ylimääräistä pituutta, jotta oikean pituuden määrittäminen asiakkaan päällä onnistuisi, eikä puku olisi ainakaan missään tapauksessa liian lyhyt. Asiakas piti ylimääräisestä pituudesta helman takaosassa, joten vain etuosa lyhennettiin sopivan pituiseksi kävelemisen ja tanssimisen kannalta, mutta taakse jätettiin laahuksen omaista ylimääräistä pituutta. Myöhemmin pukua käytettäessä juhlapukuna helma olisi asiakkaan näin halutessa mahdollista lyhentää tasapituiseksi.

Käännettävän kaitaleen valmistus oli koko valmistusprosessin haastavin vaihe. Haastavuutta toivat lähinnä valkoisen taftin läpikuultavuus, laskosten muotoilu ja käännettävyyden saaminen toimimaan. Ennen kaitaleen laskosten muotoilua todettiin, että valkoinen tafti on hieman liian läpikuultavaa tummaan kankaaseen yhdistettäessä ja saumanvarat ja laskospohjat tulisivat erottumaan liikaa. Valkoisen ja tumman taftin väliin päätettiin laittaa kerros ohutta valkoista puuvillaa, johon hyödynnettiin tumman puolen kaavoja. Puuvilla ratkaisi ongelman ja lisäsi samalla kaitaleen ryhdikkyyttä.

Sovitusvaiheessa kaitaleen laskosten muotoiluun käytetty valkoinen kangas oli paksumpaa ja siksi hieman erilaista laskostaa kuin tafti. Kuitenkin soviteen pohjalta tehty kaava auttoi lopullisen vaatekappaleen muotoilussa. Taftin laskostaminen oli helpompaa sen keveyden ja rypistymisominaisuuksien tuoman hyödyn vuoksi. Käytettäessä taftin rypistyminen on ongelmallista, mutta laskoksia muotoillessa se oli hyödyllistä, sillä laskokset oli helpompi saada pysymään muodossaan.

Kaitaleen käännettävyyden toimimaan saamisessa suurimman ongelman aiheuttivat kaitaleen yläreuna ja helma. Sauman ompelu oli suoritettava erittäin tarkkaan, jotta valkoinen kangas ei näkyisi tummalla puolella ja päinvastoin. Tässä onnistuttiin melko hyvin päällitikkaamalla sauma huolellisesti. Toinen haaste käännettävyyden toimimaan saamisessa oli kankaiden ompelussa piilovetoketjuun kiinni. Piilovetoketjuja ei ole suunniteltu käytettäväksi kahdelta puolelta, joten se näyttää puvussa paremmalta puolelta, jolta sitä on suunniteltu käytettävän. Toinen puoli saatiin kuitenkin toimimaan ompelemalla sauma käsin. Vetoketjun sulkeminen vain on hankalampaa toiselta puolelta. Piilovetoketju kuitenkin valittiin sopivimmaksi kiinnitysvaihtoehdoksi sen huomattomuuden vuoksi. Kiinnittimen tuli olla mahdollisimman piilossa, joten muunlaiset kiinnittimet eivät olisi olleet sopivia mallin käännettävyyden vuoksi.

Boleron valmistus sujui helposti ja nopeasti onnistuneen soviteen ansiosta. Valmistuksessa ei ilmennyt juurikaan ongelmia. Tafti laskeutuu hieman eri tavalla kuin soviteen materiaali, mutta se ei vaikuttanut lopputulokseen liikaa. Bolerosta saatiin siisti ja laadukas vuorituksen ja reunasaumojen huolellisen silittämisen avulla.

Asiakkaan puvun valmistus oli prosessi, johon sisältyi paljon haasteita. Niistä selvittiin luovalla ongelmanratkaisulla ja ahkeralla työskentelyllä. Aasukokouksen eri osista muotoutui monivaiheisen valmistuksen kautta (kuva 24) valmiita tuotteita, joiden työnjälkeen ja istuvuuteen on käytetty erityistä huomiota.

Kuva 24. Puvun valmistusvaiheita. (Kuva: Kirsi Ylenius)

5.3 Valmis puku

Suunnittelu- ja valmistusprosessin tuloksena valmistui asiakkaalle kaksivärinen muunneltava asukokonaisuus, johon kuuluu kotelomekko, tyllihame, käännettävä kaitale ja bolero. Lisäksi pukuun valmistettiin vannealushame antamaan helmalle muotoa. Suunnittelun ja valmistuksen onnistuminen näkyi asiakkaan tyytyväisyydessä valmiiseen pukuun.

Morsiuspuvun suunnittelussa otettiin huomioon asiakkaan puvulle asettamat esteettiset ja funktioon liittyvät edellytykset. Puvusta tehtiin asiakkaan toiveiden mukaan muunneltava, jolloin sitä voi käyttää eri tavoin häiden jälkeen. Puvun muodossa ja yksityiskohdissa näkyvät asiakkaan arvostama selkeälinjaisuus ja epäsymmetrisyys. Tärkeää mallin suunnittelussa ja valmistuksessa oli myös asiakkaan tyylin ja vartalon huomioiminen. Valmis puku on toimiva

kokonaisuus, jossa muodon selkeys ja värien dramatiikka kohtaavat (Kuvat 25 ja 26). Puvussa toteutuvat suunnitellut linjat ja bolero täyttää sille asetetut odotukset peittävyyydestä ja muodosta.

Kuva 25. Valmis asukokonaisuus edestä. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Kuva 26. Valmis asukokonaisuus takaa. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Asukokonaisuuden materiaalit valittiin asiakkaan toiveiden mukaan ottaen samalla huomioon puvun käyttötarkoitus. Materiaalien sävy valittiin asiakkaan häiden teemaan ja aiemmin hankittuihin asusteisiin sopivaksi (Kuva 27).

Materiaalien rypistyvyys ja käytetyt tukiluut vaikeuttavat puvun huoltoa, mutta ne ovat tavanomaisia juhlapuvuissa eivätkä siksi tee puvusta merkittävästi hankalammin huollettavaa muihin juhlapukuihin verrattuna.

Kuva 27. Asusteet ja sävyjen yhteensopivuus. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Valmiissa puvussa muunneltavuus näkyy asun eri osien monipuolisessa yhdisteltävyydessä (Kuvat 28–31), joka mahdollistaa puvulle useita eri käyttötarkoituksia. Puku toimii pitkänä niin morsiuspukuna kuin juhlapukuna. Pitkä puku sopii erilaisiin virallisempiin juhliin ja tanssiaisiin. Kotelomekkoa sen sijaan voi käyttää useassa eri tilanteessa. Materiaalin juhlavuuden vuoksi mekko sopii parhaiten juhlintaan, joko rentoon tai virallisempaan, mutta sitä voi hyvin käyttää arjessakin tai edustustehtävissä. Yhdistämällä mekon bolearoon, neuletakkiin tai jakkuun mekon käyttömahdollisuuksia voi helposti lisätä.

Kuva 28. 1. käyttötapa: kotelomekko. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Kuva 29. 2. käyttötapa: kotelomekon yhdistäminen tyllihameeseen. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Kuva 30. 3. käyttötapa: muunneltava puku morsiuspukuna. (Kuva: Kirsi Ylenius)

Kuva 31. 4. käyttötapa: käännettävä kaitale toisin päin. (Kuva: Kirsi Ylenius)

5.4 Onnistuneen puvun edellytykset

Onnistunut puku ei tarkoita vain puvun visuaalisen osuuden onnistumista suunnitelmien mukaisesti vaan siihen liittyy myös puvulle asetettujen funktionaalisten ja laadullisten ominaisuuksien toteutuminen. Suunnitteluvaiheessa asiakkaan puvulle asetettiin erilaisia tavoitteellisia ominaisuuksia, joiden toteuttamiseen pyrittiin valmistusprosessin aikana. Tärkeimmiksi ominaisuuksiksi muodostuivat muunneltavuuden tuoma monikäyttöisyys ja sen toimivuus sekä puvun käyttömukavuus ja laadukkuus.

Morsiuspukuihin yleisesti liitettävä laadukkuus oli asiakkaan puvun valmistuksessa tärkeä tavoite. Laadukkuuteen tähdättiin keskittymällä työn laatuun, siisteyteen ja huolellisuuteen, kuten myös sopivien rakenteiden ja materiaalien valinnalla. Tavoiteltu laadukkuuden aste saavutettiin, vaikka joissakin yksittäisissä kohdissa olisi ollut vielä hieman varaa parantaa. Materiaalin ominaisuuksien vuoksi ompeleista jäi purkaessa jälki, joten liialliseen täydellisyys-

teen pyrkiminen joidenkin tikkausten uusimisella ei välttämättä kuitenkaan olisi tuottanut toivottua tulosta.

Puvun laadukkuuden ohella tavoiteltiin käyttömukavuutta, joka oli tärkeä saavuttaa puvun käyttötarkoituksen ollessa monipuolinen. Jos pukua haluaa käyttää useasti, on sen oltava myös miellyttävä päällä. Mukavuutta tavoiteltiin puvun muokkaamisella mahdollisimman sopivaksi asiakkaan vartalolle sekä valitsemalla miellyttävien tuntuisten ja laadukkaat vuorimateriaalit. Mukavuutta lisättiin tekemällä puvusta riittävän tukeva ja kevyt, jotta puvussa jaksaa olla koko päivän. Keveyttä tavoiteltiin muun muassa materiaalivalinnoilla. Suuri helma usein vaikeuttaa puvussa liikkumista, joten tätä helpottamaan tehtiin vannealushame.

Oleennaista valmiin puvun onnistumiselle oli myös puvun muunneltavuuden onnistuminen, jotta pukua olisi mahdollista käyttää sen jokaisessa käyttötarkoituksessa. Enimmäkseen muunneltavuus toimii suunnitelmien mukaan. Muunnos morsiuspuvusta kotelomekoksi toimii parhaiten, mutta myös puvun muut pukemistavat toimivat.

Kaitaleen kääntäminen toisin päin toimii melko hyvin. Puku näyttää suunnitelmien mukaiselta, vaikka vetoketjun sulkeminen on hieman hankalampaa kaitaleen ollessa tumma puoli päällä. Sopivampaa kiinnitystapaa ei löytynyt, joten pieni monimutkaisuus on oletettavaa. Kuitenkin pukeminen onnistuu melko vaivattomasti, valkoiselle puolelle jäävät laskokset eivät näy toiselle puolelle ja reunan huolittelut tekevät puvun yläreunasta siistit, jolloin toinen väri ei liikaa näy reunan alta.

Kotelomekon pukeminen tyllihameen päälle ei toimi yhtä hyvin kuin suunniteltiin, sillä tylli vie enemmän tilaa kuin aluksi kuviteltiin. Tämän vuoksi kotelomekon helma jää tyllin päälle hieman liian kireälle. Tähän auttaa kuitenkin hieman vannehameen poisto. Tyllihame laskeutuu enemmän vannehameen ollessa pois, jolloin kotelomekon helma ei ole liian kireä tyllin päällä. Tällöin yhdistelmä toimii paremmin. Ongelma oltaisi voitu välttää kokonaan kellottamalla kotelomekon helmaa hieman lisää. Kuitenkaan asiakas ei halunnut helmasta leveämpää, joten ongelma oli hyväksyttävä.

Asiakas halusi asuun boleron, jolla saa peitettyä paljaat hartiat kirkkoon mentäessä ja illalla ilman viiletessä. Hän halusi kunnioittaa vanhaa perinnettä, jonka mukaan kirkossa ei saa olla olkapäät paljaana. Bolero täyttää nämä vaatimukset ja sen selkeä muoto toimii hyvin yhdessä muun puvun kanssa. Bolero lisää asuun myös muunneltavuutta eri käyttötapojen lisääntyessä. Boleron yhdistäminen esimerkiksi kotelomekkoon tekee mekosta virallisemmän, jolloin asu sopii erilaisiin tapahtumiin.

Puvun onnistumisessa tärkeää oli myös mallin sopiminen asiakkaan vartalolle, sopivan istuvuuden saavuttaminen ja materiaalien sävyn sopiminen asiakkaan iholle. Kuten aiemmin todettiin, a-linja pukee useimpia ja niin oli myös asiakkaan tapauksessa. Puku on mittasuhteiltaan sopiva asiakkaan pituudelle

ja muodoille. Puku korostaa asiakkaan parhaita puolia, kuten vyötäröä ja po-vea häivyttämällä samalla lantion linjaa. Puku istuu riittävän hyvin näyttääkseen laadukkaalta. Kotelomekon istuvuus oli tärkeintä ja siinä onnistuttiin melko hyvin. Mekko on oikean muotoinen asiakkaan vartalolle ja täyttää sille asetetut vaatimukset. Taftin huono laskeutuvuus ja siliävyys vaikuttavat siihen, että kangas ei laskeudu virheettömästi vartalolla. Täydellistä istuvuutta on vaikea saavuttaa kankealla kankaalla. Materiaalit ovat kuitenkin asiakkaan toiveiden mukaiset ja sopivat hyvin hänen iholleen. Luumun värinen tafti sisältää sekä lämpimiä että kylmiä värisävyjä riippuen siitä, mistä suunnasta kangasta katsoo. Siksi se sopii monen sävyisille ihoille ja siten myös asiakkaalle.

Asiakkaan puvun valmistusprosessin tärkeimmäksi tavoitteeksi asetettiin suunnittelun alkuvaiheessa asiakkaan toiveiden täyttyminen. Niinpä se on olennainen osa puvun onnistumisen edellytyksiä. Jotta puku voi todella olla onnistunut, pitää asiakkaan olla tyytyväinen saavutettuihin tuloksiin. Asiakasta haastateltiin hänen mielipiteensä selvittämiseksi. Asiakas oli tyytyväinen kaikkiin asukokonaisuuden osiin. Hänestä istuvuus oli juuri sopiva, värien valinta onnistunut ja ompelujälki huolellista. Hän oli erityisen tyytyväinen kotelomekkoon ja boleroon, joille hänellä tulee myöhemmin eniten käyttöä. Hän piti paljon myös tyllihameesta ja käännettävästä kaitaleesta. Kaitaleen laskotus oli hänestä onnistunutta ja juuri sitä mitä hän halusi. Kokonaisuudessaan hän oli hyvin tyytyväinen pukuun, sen lopputulokseen ja laatuun sekä käytettävyyteen.

Myöhemmin asiakkaalle tuli mieleen, että olisiko puvussa voinut olla enemmän valkoista eli olisiko kaitaleen pitänyt olla hieman pidempi. Sovitustilanteessa valkoisen määrä oli vaikuttanut sopivalta, mutta myöhemmin valokuvia tarkasteltaessa hän pohti valkoisen riittävyttä, olihan kyseessä morsiuspuku. Hän myös hieman empi päätöstään tumman ryppytaftin valinnasta. Kuitenkin hän päätti, että koska malli on muilta osin niin hänen toiveidensa mukainen, ei mallia tarvitse enää muokata. Asiakas koki puvun teettämisen olleen kokemuksena todella miellyttävä ja hän tekisi saman uudelleenkin. Hän piti suunnittelua ja sovitusta mukavana prosessina. Yhteistyö oli joustavaa ja yhteisymmärrys löytyi nopeasti.

Kokonaisuudessaan asiakkaalle valmistettu muunneltava asukokonaisuus täytti kaikki edellytykset, jotka asetettiin onnistuneelle puvulle. Puvusta ei tullut virheetöntä, mutta se ei ollutkaan tavoitteena. Puvun onnistumisessa suurimmassa roolissa olivat muunneltavuuden toimiminen, työn laadukkuus ja asiakkaan tyytyväisyys. Puku on yksilöllinen kokonaisuus, jollaista ei varmasti ole muilla morsiamilla. Puku soveltuu asiakkaan kesähäihin ja hääjuhlan teemaväreihin. Puku on tyyliään asiakkaan persoonaan ja tyyliin sopiva ja sopii erilaisiin käyttötarkoituksiin suunnitelmien mukaisesti.

6 YHTEENVETO

Opinnäytetyössä selvitettiin muunneltavan morsiuspuvun käsitettä ja puvun suunnitteluun liittyviä tekijöitä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mikä on muunneltava morsiuspuku ja mikä on muunneltavien morsiuspukujen tämänhetkinen markkinatilanne. Lisäksi selvitettiin morsiuspuvun käsitettä symboliikan, perinteiden, trendien ja pukuun liitettävien vaatimusten kautta ja pohdittiin niiden osuutta morsiuspuvun valinnassa. Mainittuja asioita selvitettiin morsiuspukujen suunnitteluun vaikuttavien asioiden ymmärtämiseksi. Myös asiakkaiden asettamat kriteerit puvun laadukkuudesta ja muista ominaisuuksista on tärkeä ottaa huomioon morsiuspukuja suunnitellessa. Näiden puvulle asetettujen kriteerien täyttyminen oli tärkeänä tavoitteena myös asiakkaan puvun suunnittelu- ja valmistusprosessissa.

Morsiuspukuun liitetään paljon mielle yhtymiä ja ominaisuuksia, jotka vaikuttavat puvun valintaan. Ajatukset ja kokemukset morsiuspuvuista eroavat paljon eri ihmisten välillä, minkä vuoksi morsiuspuvun käsite aukeaa jokaiselle eri tavoin. Morsiuspukua määriteltäessä erot syntyvät siinä, millaisten asujen kukin kokee soveltuvan morsiuspuvuksi. Suuresti morsiuspuvun käsitteeseen vaikuttavat morsiuspukuperinteet, jotka ovat ajoittain rajoittaneet pukua paljonkin. Puvun materiaalit, asusteet ja muotokieli olivat vielä sata vuotta sitten tarkkaan määriteltyjä. Vahva perinne on jäänyt voimaan ja vaikuttaa edelleen morsiuspuvun käsitteeseen. Puku nähdään usein valkoisena pitkänä lenkinä, johon yhdistetään laadukkaat materiaalit ja selkeät siluetit. Valkoisen värin viattomuuden ja puhtauden symboliikka yhdistetään jossain määrin edelleen morsiuspukuun, muuta niitä ei enää painoteta. Symboliikan huomioiminen näkyy lähinnä siinä, että valkoinen puku koetaan sopivaksi ensimmäistä kertaa naimisiin menevälle.

Morsiuspuvuksi soveltuvat nykyään monenlaiset asut, vaikka useimmat haluavat perinteisen puvun siihen liittyvien tunteiden vuoksi. Morsiuspukujen koristelut ja värimaailma vaihtelevat kausi toisensa jälkeen trendien mukaan, mikä vaikuttaa siihen, miten morsiuspuku nähdään milloinkin. Tällä hetkellä morsiuspuku käsitetään lähinnä olkaimettomana tai kapeaolkaimellisena pitkänä valkoisena pukuna kun taas kruunumorsiamen pukua käytettäessä 1700-luvun lopusta 1900-luvun alkuun morsiuspuku oli peittävä musta puku, johon kuului paljon erilaisia asusteita. Tärkeintä nykyaikaisissa morsiuspuvuissa on kuitenkin puvun soveltuminen asiakkaan tyyliin ja persoonaan. Trendien vaikutus näkyy myös muunneltavien morsiuspukujen muotokielessä ja materiaaleissa.

Muunneltavan morsiuspuvun käsitettä selvitettäessä ja pohdittaessa esiin tuli useita erilaisia näkemyksiä. Muunneltavuuden voi määritellä joko koon säätelyyn tai mallin muokkaamiseen liittyväksi. Mallin muunneltavuutta on morsiuspuvuissa kahta eri lajia. Muuntelu voi tapahtua ennen valmistusta tai valmis tuote voi olla muunneltavissa erinäköiseksi ja eri käyttötarkoituksiin so-

pivaksi. Olennaista muunneltavuudessa on vähintään kaksi käyttötapaa, joiden taustalla voivat olla esteettiset tai funktioon liittyvät syyt. Tässä työssä hyödynnetty muunneltavuus oli ennen kaikkea valmiin tuotteen muunneltavuutta. Morsiuspuvuissa muunneltavuus on useimmiten toteutettu helman lyhennettävyytenä tai muina irrotettavina yksityiskohtina. Muunneltavuuden tarkoituksena on puvun käyttö häiden jälkeen tai helman poisto itse hääjuhlan aikana tanssimisen ja juhlinnan helpottamiseksi.

Muunneltavien pukujen markkinatilannetta tutkittiin, jotta saatiin selville olemassa olevat mallit. Tämä tehtiin selvittämällä muunneltavien morsiuspukujen saatavuutta ja kysyntää internetin välityksellä. Selvisi, että pukuja on saatavilla hyvin vähän. Muunneltavia pukuja myydään yksittäisissä liikkeissä, mutta verkkokaupoissa muunneltavia pukuja ei havaittu olevan. Liikkeistäkin pukumalleja löytyi vain hieman yli kymmenen, mikä on erittäin pieni määrä suhteessa kaikkiin tutkittuihin pukuihin, joita oli yli tuhat.

Muunneltavien pukujen vähäisen saatavuuden syitä ja muunneltavien pukujen kysyntään liittyviä tekijöitä selvitettiin asiantuntijoiden kokemusten kautta. Pääsyyksi vähäiseen saatavuuteen selvisi riittämätön kysyntä. Useimmat morsiamet haluavat perinteisen morsiuspuvun. Tämä käytäntö on vahvasti juurtunut suomalaiseen kulttuuriin, joten muita vaihtoehtoja puvulle ei juuri pohdita. Puvun muunneltavuuden ja uudelleen käytettävyyden mahdollisuuksia ei huomata, sillä morsiuspukulehdet ja messut ovat täynnä niin sanottuja kertakäyttöisiä pukuja. Vähäinen mainonta ja saatavuus heikentävät siksi kysyntää entisestään. Saatavuus ja kysyntä vaikuttavat toisiinsa vastavuoroisesti, minkä vuoksi muunneltavien morsiuspukujen markkinatilanne on vaikea ja tilanteen parantuminen vaatii molempien osapuolien kasvua. Asiakkaiden tulisi saada enemmän tietoa muunneltavista puvuista ja saatavuus pitäisi saada paremmaksi.

Muunneltavia pukuja ei siis juuri ole saatavilla ja useimmat valitsevat perinteisen morsiuspuvun, mutta kiinnostusta muunneltavuutta kohtaan kuitenkin on. Pukuja kysellään morsiuspukuliikkeissä jonkin verran ja niitä teetetään ompelimoissa. Muunneltavat puvut kiinnostavat jälkikäytön mahdollisuuden ja erilaisuuden vuoksi. Yleisesti ottaen harva morsian kuitenkaan ajattelee ostotai teettämisvaiheessa puvun jälkikäyttöä, mutta monet muokkauttavat morsiuspuvustaan juhlapuvun häiden jälkeen. Muunneltavuuden ideaa uudelleen käytöstä sivutaan, mutta asiaa ei ajatella pukua valitessa. Uusiokäyttöä ja vanhojen materiaalien ja pukujen kierrätystä hyödynnetään jonkin verran morsiuspuvuissa, mutta suomalaiset morsiamet eivät ole kovin pitkällä puvun elinkaaren pohdinnassa.

Haastateltujen asiantuntijoiden mukaan muunneltavuuden vähäisyyteen vaikuttaa myös sen monimutkaisuus. Muunneltavuus on vaikea toteuttaa käytännössä, sillä puvun täytyy toimia joka käyttötarkoituksessa. Tämä oli huomattavissa myös muunneltavien morsiuspukujen ideoinnissa ja asiakkaan puvun valmistuksessa. Muunneltava puku on tavallista morsiuspukua hankalampi toteuttaa, sillä pukuun tulee monta osaa ja sopivien rakenteiden löytäminen

mallin toimimiseksi vaatii paljon pohdintaa. Juhlavaatekankaat asettavat omat rajoituksensa valittaville rakenteille ja jokainen morsiuspukumalli ei toimi muunneltavana. Suunnittelu vaatii useiden eri tekijöiden samanaikaista pohdintaa. Asiakkaan puvusta muodostui muunneltavuuden tuomista haasteista huolimatta toimiva asukokonaisuus, jossa toteutuvat suunnitellut ominaisuudet.

Asiakkaan puvun toteuttamisen pohjalta on pääteltävissä, miksi muunneltavia morsiuspukuja suunnitellaan vähän ja niitä on siksi saatavilla rajoitetusti. Muunneltavuus tekee suunnittelusta ja valmistuksesta niin monivaiheisen ja aikaa vievän prosessin, että pukujen valmistuttamien ei ole tarpeeksi kannattavaa suuremmassa mittakaavassa kysynnän ollessa vähäistä. Yksinkertaisissa malleissa muunneltavuus toimii, eikä puvusta tule keskivertopukua kalliimpi. Muunneltavien morsiuspukujen toteuttamisen kannalta sopivampi paikka on kuitenkin ehkä ompelimo, sillä siellä puvun valmistukseen voidaan käyttää tarvittava määrä aikaa ja antaa riittävästi huomiota lopputuloksen onnistumiseksi.

Opinnäytetyöhön liittyviin tutkimusongelmiin saatiin riittävän kattavat vastaukset aiheen ymmärtämiseksi perusteellisesti. Muunneltavan morsiuspuvun suunnitteluun liittyvistä tekijöistä saadun käsityksen pohjalta voitiin valmistaa toimiva muunneltava asukokonaisuus. Lopputuloksena on asiakkaan toiveet täyttävä morsiuspuku.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön selvitystyön tuloksista saatiin hyödyllistä tietoa asiakkaan puvun suunnitteluun ja tietoa, joka saattaa hyödyttää morsiusmuodin parissa aloittelevia suunnittelijoita. Saatujen tulosten luotettavuus on vastaavalla tasolla kuin opinnäytetöissä yleensä. Lähteistä koottu tieto on luotettavaa yleisesti hyväksyttyä ja oikeaksi todettua tietoa, jota voidaan hyödyntää sellaisenaan. Kootun tiedon pohjalta tehdyt johtopäätökset ovat tekijän omia subjektiivisia päätelmiä, joihin saattavat vaikuttaa omat aiemmat kokemukset ja näkemykset. Kuitenkin tutkittu tieto antoi selkeitä viitteitä asioiden tilasta, jolloin johtopäätökset olivat loogisia ja kuka tahansa olisi voinut tehdä samat päätelmät. Tämän vuoksi myös saadut tulokset ja niiden analyysi ovat hyödynnettävissä erilaisissa morsiuspukujen suunnittelu- ja valmistusprojekteissa. Myös haastatteluista koottuun tietoon vaikuttavat haastateltavien omat näkemykset, minkä vuoksi saadut tiedot muunneltavien pukujen kysyntään liittyen ovat yksittäisten henkilöiden näkemyksiä, eikä niitä voi yleistää koko morsiuspukualalle. Kuitenkin haastateltujen henkilöiden vuosien monipuolinen kokemus tekee heistä alan asiantuntijoita ja heiltä saatuja vastauksia voidaan pitää riittävän luotettavana tietojen hyödyntämiseksi opinnäytetyön tuloksissa.

Opinnäytetyötä tehdessä pyrittiin asioiden monipuoliseen tarkasteluun ja reflektointiin opinnäytetyön asettamissa rajoissa. Tuloksista olisi ollut mahdollista saada vielä kattavampia selvittämällä asioita entistä syvemmin. Muun-

neltavien morsiuspukujen mahdollisuuksia olisi voinut tutkia lisää ideoimalla muunneltavuuden toteutustapoja enemmän. Kuitenkin suunnittelua rajattiin alkuvaiheessa tehtyjen asiakastyölle asetettujen määräyksien mukaisesti. Pukujen kysyntään vaikuttavia tekijöitä olisi ollut mahdollista selvittää tarkemmin kartoittamalla morsianten mielipiteitä muunneltavuudesta kyselyn avulla. Samalla olisi voitu myös tutkia, käyttävätkö asiakkaat muunneltavia tai uudistettuja pukuja todella häiden jälkeen. Pukujen saatavuudesta sen sijaan olisi saanut tarkemman kuvan selvittämällä liikkeiden valikoimia myös paikan päällä, sillä kaikkia malleja ei mainosteta verkkosivuilla. Myös asiakkaan puvun suhteen olisi voinut tehdä vielä tarkempaa esityötä kuten enemmän rakenne- ja materiaalikokeiluja, joiden avulla lopputulos olisi ollut entistä onnistuneempi.

Opinnäytetyölle asetetut tavoitteet saavutettiin ja tarvittavat tiedot saatiin selville. Kysymyksiin saatiin monipuoliset vastaukset ja tiedon avulla muunneltavien morsiuspukujen suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä saatiin kattava käsitys, mistä oli apua puvun suunnittelussa. Markkinatilanteen selvityksen tulokset auttoivat ymmärtämään, mitä morsiamet haluavat puvuilta ja miten se heijastuu muunneltaviin morsiuspukuihin.

Opinnäytetyön tekeminen opetti paljon perustietoa morsiuspukujen suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä ja suunnittelussa huomioitavista ominaisuuksista. Suunnittelun taustalla on monia tekijöitä, joiden yhdistäminen onnistuneesti mahdollistaa tavoiteltuun lopputulokseen pääsemisen. Tietoa on mahdollista hyödyntää omissa mahdollisissa morsiuspukuihin ja juhlapukeutumiseen suuntautuvissa tulevaisuudessa työtehtävissä. Aikaa vievän ja monivaiheisen mittatilaustyön tekeminen opetti paljon asioita asiakkaan kanssa työskentelystä ja siitä, miten jokainen idea ja kysymys kannattaa kertoa asiakkaalle, jotta mistään ei jää epäselvyyttä. Työskentely opetti paljon asiakastyön vaatavuudesta ja selkeän kommunikoinnin tärkeydestä, mutta myös asiakkaalle valmistamisen hyvistä puolista, kuten yhdessä ideoinnista ja sovitustilanteiden luomista jatkuvista palautemahdollisuuksista, jotka auttavat kehittämään mallia ja pyrkimään entistä parempaan työskentelyyn.

Opinnäytetyön tuloksista on mahdollisesti hyötyä myös muille morsius- ja juhlapukujen suunnittelua aloittaville, kuten alan opiskelijoille ja aloitteleville yrittäjille. Erityistä hyötyä tuloksista on asujen muunneltavuuden hyödyntämistä harkitseville. Vaikka työ keskittyy muunneltaviin morsiuspukuihin, on osaa prosessista varmasti sovellettavissa laajemminkin, kuten erilaisiin ammatillisiin projekteihin, joihin liittyy asiakkaan kanssa työskentelyä. Suuri hyöty työstä oli myös asiakkaalle. Hän sai omille mitoilleen valmistetun yksilöllisen puvun, joka täyttää hänen toivomuksensa ja jollaista ei varmasti ole muilla morsiamilla. Asiakas sai asukokonaisuuden, jota on mahdollista hyödyntää useissa erilaisissa tilanteissa. Lisäksi hän sai vaateen teettämiskokemuksen, joka sai hänet huomaamaan mittatilausvalmistuksen tuomat hyödyt.

Muunneltavia morsiuspukuja tutkiessa saadut tulokset osittain hieman yllättivät. Pukuja on todella vähän saatavilla, vaikka nykyään joka asiayhteydessä

kuulee painotettavan ekologisuuden tärkeyttä. Pohditaan kestäväää muotoilua ja pyritään ekologisiin ja eettisiin tuotantoprosesseihin. Selkeästi ekologisuuden pyrkimistä halutaan teoriassa, mutta on helpompi jatkaa kuluttamista ja ostaa halpoja tuotteita, joita käytetään hetki ja heitetään sitten pois. Asian tutkiminen ja pohtiminen on saanut havahtumaan morsiuspukujen kertakäyttöisyyden tuhlavuuteen. Toisaalta morsiuspuvun hankkimisessa on tiettyä ainutkertaisuutta, kuten aiemmin mainittiin, joten on ymmärrettävää, miksi monet haluavat panostaa pukuun paljon ja olla tuhlailevia ja epäkäytännöllisiä edes kerran elämässä. Enää ei morsiuspukua tarvitse käyttää myöhemmin varallisuuteen liittyvistä syistä, joten puku valitaan sen mukaisesti. Usein hankittavaa leveähelmaista ylellistä valkoista pukua olisi kieltämättä hieman vaikea käyttää sellaisenaan muunlaisessa tarkoituksessa kuin morsiuspukuna. Pukuun liittyvien tunnesiteiden vuoksi on ymmärrettävää, miksi moni ei halua myöskään muokata puvusta juhramekkoa myöhemmin.

Morsiuspukujen muunneltavuuden ja jälleenkäytön tutkimisen aihetta voisi jatkaa kartoittamalla lisää muunneltavia pukuja ja niiden käyttökohteita. Myös muiden morsiuspukujen ekologisuutta lisäävien tekijöiden, kuten uusiokäytön ja materiaalien kierrättämisen ideaa voisi tutkia lisää. Morsiuspuvun uudistamismahdollisuuksia juhlapuvuksi voisi tutkia, miten eri tavoin morsiuspuvun voi uudistaa ja käyttää myöhemmin. Tässäkin työssä todettiin morsiuspukuja uudistettavan jonkin verran. Erilaisten toteutettujen muutosten ja mahdollisuuksien tutkiminen auttaisi selvittämään lisää eri tapoja käyttää morsiuspukua uudelleen muunneltavuuden ohella.

8 ARVIOINTI

Opinnäytetyön aiheen valinta oli onnistunut. Aihe oli kiinnostava, minkä ansiosta motivaatio työskentelyyn säilyi koko prosessin ajan. Aihe on myös ajankohtainen, sillä ekologisuuden ja kestävään muotoilun huomioiminen morsiuspuvussa muunneltavuutena teki työstä tähän hetkeen sopivan ja kiinnostavan. Rajaus oli onnistunut, sillä tutkitut asiat auttoivat ymmärtämään muunneltavia pukuja. Tutkimiskohteista oli kaikista hyötyä suunnittelussa, eikä niistä mitään olisi kannattanut jättää pois. Morsiuspuvun valmistuksen kuvailua olisi mahdollisesti voinut rajata vielä tarkemmin. Kuvauksessa keskityttiin ominaisuuksien toteutumiseen ja muunneltavuuden toimivuuteen. Kuitenkin valmistuksen kuvaus olisi voinut keskittyä jopa pelkästään muunneltavuuden toimimiseen. Se on ainoa asia, mikä asiakastyön valmistuksessa oli erityistä. Muiden ominaisuuksien toteutuminen oli vastaavanlainen prosessi kuin minkä tahansa juhlavaatteen valmistuksessa, minkä vuoksi siitä olisi voinut kertoa vielä vähemmän.

Tutkimusongelman ja kysymysten määrittäminen oli hyvin onnistunutta. Kysymysten avulla saatiin selville tarpeellinen tieto muunneltavuuteen ja morsiuspukuihin liittyen. Myös aineiston hankintatavat olivat sopivia riittävän monipuolisen selvitystuloksen saamiseksi. Lähdekirjallisuudesta saatiin laadukasta tietoa, kun taas internetistä ja alan lehtiartikkeleista sekä messuilta

saatu tieto oli ajankohtaista ja relevanttia. Haastatteluista selvisi hyödyllisiä asioita ja haastattelukohteiden valinta oli onnistunut. Erityyppisten yritysten ja henkilöiden valinta mahdollisti monipuoliset vastaukset kokemusten erilaisuudesta johtuen. Sekä ompelimoyrittäjien että morsiuspukukauppiaiden haastattelu auttoi selvittämään muunneltavien pukujen todellista markkinatilannetta. Haastateltavilla oli vuosien kokemus päivittäin morsiuspukujen parissa työskentelystä ja heiltä oli siksi mahdollista saada vankkaa käytäntöpohjaista tietoa tutkimusongelmaan.

Opinnäytetyön toteutus eteni selkeästi ja järjestelmällisesti, kunhan työn alkuun päästiin. Aiheen valinnan jälkeen kesti pitkään jäsenellä, mitä on hyödyllistä tutkia ja miten, sekä mikä on oleellista ja miten koko työ koostuu. Kun päätökset oli tehty, työ oli mahdollista toteuttaa paneutumalla siihen vaadittavalla määrätietoisuudella. Työn teko olisi kannattanut aikatauluttaa tarkasti heti aiheen valinnan jälkeen, jotta käytännön toteutus olisi saatu heti aluilleen. Toisaalta tiiviimpi aikataulutus varsinaiseen selvitystyöhön ja tuotteen valmistukseen sai työskentelemään ahkerasti. Jokaisella on omanlainen tapansa työskennellä ja tällä kertaa tämä menetelmä soveltui lopulta melko hyvin tavoitteiden saavuttamiseen.

Tutkimuksellisen otteen ja syvyyden saavuttamiseksi työssä pyrittiin pohtimaan joka asiaa monesta näkökulmasta. Käytännön kokemus ja oma tietopohja ja aiemmat havainnot pyrittiin yhdistämään tutkiessa saatuun teorialtioon. Erilaiset päätelmät ja oivallukset tehtiin molempien pohjalta. Tavoittelemalla monipuolisuutta ja pohtimalla asioita kriittisesti työhön saatiin melko hyvin syvyyttä.

Asiakastyön toteuttamien oli onnistunutta. Suunnitteluvaihe eteni sujuvasti ja sopiva malli löytyi melko helposti. Ideointia olisi voinut kuitenkin olla enemmänkin. Valmistusprosessi oli monimutkainen, mutta haasteista selvitettiin luovalla ongelmanratkaisulla ja lopputulos on toivotunlainen. Sovitusvaiheessa olisi voinut olla vielä tarkempi, että asiakas ymmärtää kaikki kysymykset ja ehdotukset juuri kuten ne tarkoitettiin. Lisäksi olisi pitänyt varmistaa kaikki päätökset useaan kertaan, jotta asiakas on samalla aaltopituudella. Jos nämä olisi huomioitu tarkemmin, käännettävä kaitale olisi onnistunut paremmin ja ollut tarkalleen asiakkaan toiveiden mukainen. Nyt asiakas jäi pohtimaan, olisiko kaitaleen pitänyt olla takaa pidempi, jolloin valkoista olisi enemmän. Virhe johtui kommunikaatiohäiriöstä, asiakas oli ymmärtänyt tekijän kysymyksen väärin. Kuitenkin lopputulos oli muilta osin asiakkaan mielestä hyvin onnistunut. Asiakastyön onnistumiseen vaikutti yhteistyön ja kommunikaation enimmäkseen hyvä sujuvuus. Vain yksi kommunikaatiohäiriö pitkässä prosessissa ei ollut merkittävä haitta.

Selvitystyön seurauksena saatuja tuloksia ja niiden merkitystä pyrittiin pohtimaan riittävän laajasti. Jos aiheesta olisi ollut enemmän aiempaa kokemusta, olisivat päätelmät voineet olla syvällisempiä ja selvitystyössä olisi voitu osata huomioida vielä muita tekijöitä, joista alaa vasta opiskelleella ei ole käytännön tietoa. Kuitenkin aiemmasta juhlapukujen ja morsiuspuvun valmistusko-

kemuksesta ja kaasona toimimisesta oli apua morsiuspukuun liittyvien osatekijöiden ymmärtämisessä.

Oma toiminta tähtäsi tiettyyn tavoitteeseen ja oli siksi määrätietoista. Kuten jo mainittiin, työskentely olisi voinut olla suunnitelmallisempaa erityisesti toteutusajankohdan suhteen. Kuitenkaan tämän ei annettu vaikuttaa selvitystyön laajuuteen ja syvyyteen, eikä asiakastyön onnistumiseen. Aloittamisen hankaluudesta päästyä ja suunnitelmien selkiytyttyä työskentely oli sujuvaa ja ahkerää.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön suhteen tehdyt valinnat ja ratkaisut olivat onnistuneita. Ne mahdollistivat työn selkeän etenemisen ja tavoiteltuun lopputulokseen pääsemisen. Jokaisessa projektissa on aina jotain kehitettävää, eikä täydellisyyden tavoittelu olisi hyödyttänyt oppimisprosessin kannalta. Virheet ja puutteet opettavat, miten asiat voi tehdä paremmin ja mitä omassa työskentelyssä voi kehittää jatkossa.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Eberle, H., Hermeling H., Hornberger M., Kilgus R., Menzer D. & Ring, W. 2005. Ammattina vaate. 1.–3. p. Suom. Pirjo Luoto. Helsinki: WSOY.

Frank, M. 2001. Museomorsiamet. Hääpuvut 1888-1991. Tampere: Nukke- ja pukumuuseo.

Kaivola, T. 1995. Kahden kauppa. Juhlatietoa, kuvia ja kertomuksia suomalaisista häistä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Kajander-Ekström, A. 2012. Muhkeaa ja niukkaa, laahusta ja lyhyttä. Morsiuspukumuoti on yksilöllistä, laidasta laitaan lainehtivaa. Salon Seudun Sanomat. Häät & Juhlat [teemaliite], 3.

Korse, W. 2011. Morsiusmuoti 2012. Häät ja Juhlat, 31–32.

Nykysuomen sanakirja. 1992. Osa 3. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Juva: WSOY.

Parviainen, J. 1987. Kodin kirkolliset juhlat. Juva: WSOY.

Pylkkänen, R. 1982. Säätyläisnaisten pukeutuminen Suomessa 1700-luvulla. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Rovio, T. 2012. Häämuodin parhaat palat. Mennään naimisiin!, 27–35.

Rovio, T. 2012. Morsiusmuoti 2012. Mennään naimisiin!, 21–29.

Salakari, T. 1996. Häät. Elämämme kaunein juhla. Porvoo: WSOY.

Shimer, E. 2004. Wedding Gowns. Finding a Gown to Suit Your Body, Personality and Style. Hove: Apple Press.

Vuorela, T. 1983. Suomalainen kansankulttuuri. Porvoo: WSOY.

SÄHKÖISET LÄHTEET

Morsiuspukumuoti 2012. a.d. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.stilissima.fi/stilissima/morsiuspukumuoti2012.php>

Morsiuspuvun historiaa. a.d. Naimakaupat.com. Hääopas. Viitattu 31.3.2012.
http://www.naimakaupat.com/haaopas/artikkeli.php?artikkeli=morsiuspuku_hist.

HAASTATTELUT

Korenius, K. 2012. Kauppias-yrittäjä. Kaunis Morsian. Haastattelu 3.4.2012.

Laurila, J. 2012. Omistaja. Morsiusgalleria. Haastattelu 5.4.2012.

Löfman, T. 2012. Yrittäjä. Ateljee Aaria. Haastattelu 4.4.2012.

Toivanen, S. 2012. Yrittäjä. Pukuni. Haastattelu 4.4.2012.

KUVALÄHTEET

Cadeau. n.d. Collection 2012. Eli Shay. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.elishay-couture.fr/collection-2012/page/5/>

EK 921. n.d. Collezione 2012. Eddy K. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.eddyk.com/eddyk/main.html>

Heikinmäki, M. 1981. Suomalaiset häätavat. Keuruu: Otava.

Hääpuku 2012. n.d. Valitse morsiuspuku tyylisi mukaan. Meidän häät. Viitattu 31.3.2012.
<http://www.meidanhaat.fi/haapuku/haapuku-2012.html>

Jasmine F421. n.d. Morsiuspuvut. Zazabella. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.zazabella.fi/morsiuspuvut>

One garment many looks. n.d. Jolier. Viitattu 31.3.2012.
<http://www.jolier.com/collections/jolier-one/>

Pukujen mallit. a.d. Hääpuvun valinta. Amoriini.com. Viitattu 12.4.2012.
<http://www.amoriini.com/fi/Pukeutuminen%20ja%20kauneus/H%C3%A4%C3%A4puvun%20valinta>

Robe Miroir. n.d. Collection Annie Couture 2012. Annie Couture. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.anniecouture.fr/vues/robe.php?annee=2012&num=89&nom=miroir>

The Collection. n.d. Eternity Bride. Eternity Group. Viitattu 28.3.2012
<http://www.eternitybridal.co.uk/collection.asp>

Tradition. n.d. Collection 2012. Pia Benelli. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.piabenelli-prestige.fr/collection-2012/page/11/>

Transformable by buttons. n.d. Two in One. Jolier. Viitattu 31.3.2012.
<http://www.jolier.com/collections/transformable-dresses/>

Uutuuskokoelma Jasmine. n.d. Morsiuspuvut. Stilissima. Viitattu 17.4.2012.
<http://www.stilissima.fi/stilissima/products.php?i=1&m=930142&g1=930142&g2=21b788&p=0f04b0&n=1>

HAVAINNOINNIN APUNA KÄYTETYT VERKKOSIVUT

Fiesta. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.fiesta.fi/cat/index.php>

Hääpuku.fi. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.haapuku.fi/>

Kaunis Morsian. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.kaunismorsian.fi/>

Krinoliini. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.krinoliini.fi/>

Lady's Flame. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.ladysflame.fi/>

La Maria's. Viitattu 29.3.2012.
<http://kauppa.lamarias.net/>

Leimuline. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.leimuline.fi/>

Morsiusgalleria. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.morsiusgalleria.com/>

Muotitalo Tyynelä. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.muotitalotyynela.fi/>

MyDay.fi. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.myday.fi/>

Niinatar. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.niinatar.fi/>

Rosamor. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.rosamor.fi/pages/fi/rosamor.php>

Stilissima. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.stilissima.fi/stilissima/index.php>

Suomen pukuvuokraamo. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.pukuvuokraamo.fi/>

Sydänkäpy. Viitattu 29.3.2012.
<http://www.morsiuspuvutsydankapy.fi/>

Zazabella. Viitattu 28.3.2012.
<http://www.zazabella.fi/>

HAASTATTELUKYSYMYKSET

MORSIUSPUKULIIKKEET

Perustiedot:

Nimenne?

Työtehtävät yrityksessä:

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä?

Haastattelukysymykset:

1. Löytyykö valikoimastanne muunneltavia morsiuspukuja?
2. Jos löytyy, niin millaisia ja montako mallia?
3. Kyselevätkö asiakkaat muunneltavia pukuja?
4. Entä ostaako moni morsiuspuvun uusiokäytön idealla eli aikoen käyttää pukua myöhemmin juhlapukuna pienien muutosten jälkeen tai sellaisenaan?
5. Mihin suuntaan tilanne on mielestänne kehittymässä eli onko pukujen uusiokäyttö lisääntymässä ekologisen ajattelun lisääntymisen myötä vai ostetaanko pukuja edelleen enemmän kertakäyttötarkoitukseen?
6. Mitkä tekijät vaikuttavat mielestänne siihen, että muunneltavia pukuja on melko vähän saatavilla?
7. Entä mitkä tekijät mielestänne vaikuttavat siihen, että muunneltavia pukuja ostetaan/ei osteta?
8. Mikä on oma kantasi morsiuspukujen muunneltavuuteen/uusiokäyttöön?

OMPELIMOT:

Perustiedot:

Nimenne?

Työtehtävät yrityksessä:

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä?

Haastattelukysymykset:

1. Teetetäänkö teillä muunneltavia morsiuspukuja?
2. Jos olette tehneet muunneltavia pukuja asiakkaille, niin millaisia ja kuinka paljon eli ovatko ne suosittuja?
3. Entä teettävätkö asiakkaat morsiuspukuja uusiokäytön idealla eli aikoen käyttää pukua myöhemmin juhlapukuna sellaisenaan/osittain?
4. Teettävätkö asiakkaat teillä käytetyistä morsiuspuvuistaan juhlapukuja?
5. Mihin suuntaan tilanne on mielestänne kehittymässä eli onko pukujen uusiokäyttö lisääntymässä ekologisen ajattelun lisääntymisen myötä vai teetetäänkö pukuja edelleen enemmän kertakäyttötarkoitukseen?
6. Entä mitkä tekijät mielestänne vaikuttavat siihen, että muunneltavia pukuja teetetään/ei teetetä?
7. Mikä on oma kantasi morsiuspukujen muunneltavuuteen/uusiokäyttöön?

HAASTATTELUVASTAUKSET

KAUNIS MORSIAN

Perustiedot:

Nimenne? Kirsi Korenius

Työtehtävät yrityksessä: Kauppias/yrittäjä

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä? Saa julkais-
ta

Haastattelukysymykset:

1. runsaasti

2. korsetti ja hameosia on runsaasti, morsian voi yhdistellä niitä mielensä mukaisesti ja tehdä oman näköisensä puvun. Irrotettavia laahuksia on muutamissa malleissa ja niitä myös toteutamme pukuihin, jos asiakas haluaa. Teemme myös pukuihin hihoja, kauluksia, keeppejä, halterneckejä, olkaimia yms. kiinteitä tai irrotettavia. Lyhyet puvut voi myös ostaa pitkällä aluspuvulla.

3. kyllä kysyvät, joko jälkikäytön vuoksi tai muuten vain ollakseen persoonallisia.

4. Ei kovin moni, mutta kysyntää on. Morsiamet ostavat värillisiä pukuja jos ajattelevat käyttävänsä sitä myöhemmin juhlapukuna.

5. Uusiokäyttö on periaatteessa asiakkaiden mielestä hyvä idea, mutta suomalaiset eivät ole vielä kovin pitkällä toteuttaakseen idean käytäntöön. Meillä on hyvin paljon kertakäyttö ajattelua ja mahdollisimman halvalla on päästävä- hokemaa.

6. Mielestäni pukeutumisen tärkeyden puuttuminen kulttuuristamme on suuri este mielikuvituksellemme. Halpis muotikaupat ovat omiaan tukemaan käytä ja heitä pois ajattelua.

7. katso edellinen vastaus. Lisäksi olen myös kauan ammatissani olleena huomannut kauniin kieleemme puutteet kuvaamaan kauniita asioita, rumille asioille kyllä on runsaasti ilmaisuja ja synonyymejä. Kermakakku, joulukuusi, krumeluuri, hörhelö ja paljon muita sanoja kuulen päivittäin ja ne saavat kyllä mielen matalaksi juhlapuku kauppialta.

8. Rakastan ja kunnioitan itse vaatteiden uusiokäyttöä, väännän, käännän ja muuttelen. Houkuttelen myös mielelläni morsiamiani huomaamaan ostotilanteessa puvun jälleenkäyttö ominaisuuksia, toiset yllättyvät ja ihastelevat ajatusta, toiset pitävät ajatusta naurettavana ja haluavat vain tietää missä voi myydä käytetyn morsiuspuvun.

HAASTATTELUVASTAUKSET

MORSIUSGALLERIA

Perustiedot:

Nimenne? Jaana Laurila

Työtehtävät yrityksessä: omistaja

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä? Saa.

Haastattelukysymykset:

1. Eipä juurikaan.
2. Iltapukumallisia, joista voi halutessa lyhentää helman tai käyttää sellaisenaan. Moni iltapuvuksi muuttaessaan poistaa yleensä laahuksen. Jos helmassa on alushamekerroksissa tylliä, myös nämä usein poistetaan, jos puku muokataan iltapuvuksi. Myös erilaisilla asustevalinnoilla on helppo muokata yleisilmettä. Esim. erivärisillä vöillä/boleroilla. Tarkkaa kappalemäärää en osaa sanoa, mutta useita.
3. Harvemmin. Usein jatkokäyttöä ajattelevat morsiamet ostavat selkeälinjaisia yllä mainitsemiani hääpukuja tai sitten iltapuvun.
4. Tulikin jo vastattua.
5. Toki jotkut ajattelevat, mutta yleensä puku on morsiamelle niin tärkeä, että siinä ei jatkokäyttöä ajatella vaan puvun pitää olla ja näyttää hääpuvulta.
6. Kysyntä.
7. Vastasin aiemmin.
8. Päivä prinsessana on hyvä.

HAASTATTELUVASTAUKSET

PUKUNI

Perustiedot:

Nimenne? Saara Toivanen

Työtehtävät yrityksessä: yrittäjä

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä? saa

Haastattelukysymykset:

1. Muunneltavia morsiuspukuja teetetään minulla jonkin verran. Usein asiakas ainakin kysyy jatkokäyttömahdollisuutta jossain vaiheessa suunnitteluprosessia.
2. Olen tehnyt esimerkiksi mallipuvun, jossa on irrotettava vyö ja napeilla kiinnitettävä tylhiosa takana. <http://www.pukuni.fi/Galleria/Ga/GALLERIA/Sivut/Pukuni.html#37> ja <http://www.pukuni.fi/Galleria/Ga/GALLERIA/Sivut/Pukuni.html#32> Minulla on lisäksi valmistusta odottamassa tilauksia, joissa tulee olemaan irrotettava helma niin, että sen saa hääpäivän iltana pois tahtia hiljentämästä (esimerkiksi tangoesitystä varten).
3. Moni ainakin miettii voisiko hääpukua käyttää juhlapukuna. Joskus mallista tehdään ka-pea juuri jatkokäyttöä ajatellen tai mietitään värillisten asusteiden (vyön, kenkien, laukun) lisäämistä kokonaisuuteen. Puvun lyhentäminen on yksi vaihtoehto ja erään viime kesän morsiamen hääpuku onkin odottamassa liikkeessäni sitä, että morsian on henkisesti valmis lyhennyttämään sen. Joihinkin pukuihin suunnitellaan lisättäväksi esimerkiksi värillinen sifonkikerros helman päälle väriä tuomaan.
4. Olen Pukunin aikana tehnyt vasta yhden morsiuspuvun muutoksen juhlapuvuksi. <http://pukuni.blogspot.com/2011/11/sovituskuvia-muokatusta-haapuvusta.html>
5. Kyllä ekologisuus tuntuu lisääntyvän. Ainakin asiaa mietitään paljon, mutta minulla ei ole tietoa onko pukua lopulta käytetty muissa juhlissa. Joskus kynnys muutokseen voi olla liian korkealla, sillä morsiuspukuun liittyy niin vahvoja tunteita. Olen tehnyt myös asiakkaan tädin vanhasta silkkipuvusta kokonaan uuden puvun, oikeastaan vain kangas on sama. Sulhanen oli kovin huolissaan tästä projektista nähtyään puvun alkuperäisessä muodossaan asiakkaan päällä.
6. Puvun teettäminen on projekti, jossa pääsee vaikuttamaan jokaiseen yksityiskohtaan itse. Puvusta tulee siksi juuri asiakkaan näköinen ja on sääli, jos juuri omalle vartalolle tehtyä oman näköistä pukua pääsee käyttämään vain kerran. Tuntuu tuhlaukselta säilyttää kaunista pukua kaapissa. Siksi moni haluaa jo suunnitteluvaiheessa ottaa esille muunneltavuuden joko jo hääjuhlan aikana tai häiden jälkeen.

HAASTATTELUVASTAUKSET

ATELJEE AARIA

Perustiedot:

Nimenne? Terhi Löfman

Työtehtävät yrityksessä: Yrittäjä, ompelija

Saako nimenne julkaista opinnäytetyössänne vai haluatteko pysyä nimettömänä? Saa julkais-
ta

Haastattelukysymykset:

1. Kyllä, muutamia olen tehnyt.
2. Muunneltavuus on koskenut lähinnä puvun yläosaa, esim. pitsi "paita" korsettipuvun päälle tai bolero pääntien reunan alle, molemmissa osat kiinnitettiin neppareilla itse pukuun. Huomattavasti yleisempiä ovat normaalit bolerot, pikkujakut tai viitat, jotka ovat siinänsä erillisiä vaatekappaleita, mutta tuovat muutosmahdollisuuksia puvun ilmeeseen. Sanoisin että 1/3 morsian asiakkaistani haluaa jonkin yläosaa peittävän vaateen. Irtolaahuksia tai helmoja en ole tehnyt.
3. Erittäin harva on ilmaissut teettämismotivaation uusiokäyttöön. Useimmiten visio hääpuvusta on niin vahva, ettei suunnitteluvaiheessa haluta ajatella jatkokäyttöä.
4. Näin päin olen tehnyt useammankin muodistuksen, sekä valkoisista että värillisistä hääpukuista.
5. Valtaosa pukuista teetetään vain hääjuhlaa ajatellen. Eniten pukujen teettämiseen on vaikuttanut vintage-trendi: korjataan ja muodistetaan aitoja vintage pukuja tai tehdään vintage tyyppisiä malleja uusista materiaaleista. Jonkin verran myös vanhoista materiaaleista (esim. verhot, vanhat pitsit) tehdään uusia pukuja. Eli kierrätysajattelu " vanhasta uutta" on kyllä pinnalla, ei niinkään uuden puvun elinkaaren pohdinta.
6. Morsiamet hakevat ideoita pukuihinsa hääpukuliikkeistä, netistä ja lehdistä joissa esitellään pääosin teollisesti valmistettuja pukuja. Niissä ei käytetä paljoakaan muunneltavuutta, joten asiakkaat eivät miellä sen tarjoamia mahdollisuuksia. Useimmiten puvun muunneltavuus kysyy puvun mallilta tai rakenteelta tiettyjä seikkoja, joten kaikkiin malleihin ajatus ei sovi.
7. Vanhojen pukujen ja materiaalien uusiokäyttö on ekologisesti kannattavaa aina kun materiaalit ovat hyväkuntoisia. Joissain tapauksissa vanhan puvun muodistamisen työkustannukset nousevat samalle tasolle kuin uuden teettäminen, jos joudutaan purkamaan paljon tai tekemään tiettyjä osia kokonaan uudelleen. Joten taloudelliselta kannalta kannattaa harkita kuinka suuria muutoksia pukuun tehdään. Toisille hääpuku on niin tunneperäinen vaate että se halutaan säilyttää sellaisenaan muistona. Hyvin usein korjattavaksi tuleva vanha hääpuku on morsiamen äidin tai muun sukulaisen puku, johon tehdään vain pieniä muutoksia, säilyttäen alkuperäisen puvun hengen. Arvostan itse sitä että vanhat vaatteet ja materiaalit kulkevat sukupolvelta toiselle. Niiden hyödyntäminen tuo lisää tunnetta hääpukuun, ne tekevät puvusta merkityksellisen juuri kantajalleen. Kun suunnitellaan uutta muunneltavaa pukua, pitää muunneltavan osan tukea kokonaisvisiota. Mallin pitää olla yhtä toimiva kaikissa muuntelun tuottamissa "lookeissa". Ompelijalle tuovat haasteita myös kiinnitysratkaisut, miten saadaan mahdollisimman huomaamaton mutta tukeva kiinnitys esim. irtolaahukselle.